

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instrumentvm Pacis Cæsaro-Svecicvm

circa 1740

Instrumentvm Pacis Cæsareo-Gallicvm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51741](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51741)

INSTRUMENTVM
PACIS
CÆSAREO-GALLICVM.

IN NOMINE SACROSANCTÆ ET INDIVIDUÆ
TRINITATIS, AMEN.

Notum sit universis & singulis, quorum interest, aut quomodolibet interesse potest; Postquam à multis annis orta in Imperio Romano diffidia, motusque Civiles eò usque increverunt, ut non modò universam Germaniam, sed & aliquot finitima Regna, potissimum verò Galliam ita involverint, ut diuturnum & acre exinde natum sit bellum: Primò quidem inter Serenissimum & Potentissimum Principem ac Dominum, Dominum FERDINANDUM II. Electum Romanorum Imperatorem semper Augustum, Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiae, Sclavoniæ Regem, Archiducem Austriæ, Ducem Burgundiæ, Brabantiæ, Styriæ, Carinthiæ, Carniolæ, Marchionem Moraviæ, Ducem Luxemburgiæ, Superioris ac Inferioris Silesiæ, Wurtembergæ & Teckæ, Principem Sueviæ, Comitem Habsburgi, Tyrolis, Kyburgi & Goritiæ, Marchionem Sacri Romani Imperii, Burgoviæ, ac Superioris & Inferioris Lusatiæ, Dominum Marchiæ Sclavonicæ, Portus Naonis & Salinarum, inclytæ memoriæ, cum suis Fœderatis & Adhærentibus ex unâ: & Serenissimum ac Potentissimum Principem ac Dominum, Dominum LUDOVICUM XIII. Galliarum & Navarræ Regem Christianissimum, inclytæ memoriæ, eiusque Fœderatos & Adhærentes ex altera parte. Deinde post eorum è vita decessum, inter Serenissimum & Potentissimum Principem ac Dominum, Dominum FERDINANDUM III. Electum Romanorum Imperatorem semper Augustum, Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiae, Sclavoniæ Regem, Archiducem Austriæ, Ducem Burgundiæ, Brabantiæ, Styriæ, Carinthiæ, Carniolæ, Marchionem Moraviæ, Ducem Luxemburgiæ, Superioris ac Inferioris Silesiæ, Würtembergæ & Teckæ, Principem Sueviæ, Comitem Habsburgi, Tyrolis, Kyburgi & Goritiæ, Marchionem Sacri Romani Imperii, Burgoviæ, ac Superioris & Inferioris Lusatiæ, Dominum Marchiæ Sclavonicæ, Portus Naonis & Salinarum, cum suis Fœderatis & Adhærentibus ex unâ: & Serenissimum ac Potentissimum Principem ac Dominum, Dominum LUDOVICUM XIV. Galliarum & Navarræ Regem Christianissimum, eiusque Fœderatos & Adhærentes ex altera parte; unde multa sanguinis Christiani estusio, cum plurimarum Provinciarum desolatione secuta est. Tandem Divinâ bonitate factum esse, ut annitente Serenissimâ Republica Venetâ, cuius Consilia difficillimis Christiani Orbis temporibus publicæ salutis, & quieti nunquam defuere, utrinque de Pace universali suscepta sit cogitatio, in eumque finem ex mutua partium conventionem, Hamburgi die

die vigesimo quinto stylo novo, vel die decimo quinto stylo veteri Decembris, Anno Domini Millesimo sexcentesimo quadragesimo primo inita, constituta sit dies undecima stylo novo, vel prima stylo veteri Mensis Iulii, Anno Domini Millesimo sexcentesimo quadragesimo tertio congressui Plenipotentiariorum MONASTERII & OSNABRUGIS Westphalorum instituendo: Comparescentes igitur statuto tempore & loco utrinque legitime constituti Legati Plenipotentiarii, à parte quidem Imperatoris Illustrissimi & Excellentissimi Domini, Dominus MAXIMILIANUS, Comes à Trautmansdorff, & Weinsberg, Baro in Gleichenberg, Neostadii ad Cocrum, Negau, Burgau, & Totzenbach, Dominus in Teinitz, Eques Aurei Velleris, Consiliarius Secretus & Camerarius Sacrae Caesareae Maiestatis, eiusque Aulae Supremus Praefectus, Dominus IOHANNES LUDOVICUS Comes à Nassau, Catzenelnbogen, Vianden & Dietz, Dominus in Beilstein, Consiliarius Secretus Imperatoris, & Aurei Velleris Eques, Dominus ISAACUS VOLMARUS, U. I. D. Serenissimi Domini Archiducis FERDINANDI CAROLI Consiliarius, eiusque Camerae Praefes. A parte vero Regis Christianissimi, Celsissimus Princeps, Dominus HENRICUS d'ORLEANS, Dux de Longueville, & d'Estouteville, Princeps & Supremus Comes de Neuchastell, Comes de Dunois & de Tancarville, Constabilis hereditarius Normanniae, eiusdemque Provinciae Gubernator & locum tenens Generalis, Centum Catafractorum Equitum Dux & Ordinum Regiorum Eques, &c. Illustrissimi item ac Excellentissimi Domini, Dominus CLAUDIUS de MESMES, Comes d'Avaux, dictorum Ordinum Commendator, unus ex Praefectis Aerrarii Regii & Regni Gallici Minister, &c. Et Dominus ABEL SERVIEN, Comes de la Roche, des Aubiers, etiam unus ex Regni Gallici Ministris, &c. Interventu & operâ Illustrissimi & Excellentissimi Legati Senatorisque Veneti, Domini ALOYSII CONTARENI, Equitis, qui Mediatoris munere procul à partium studio totos penè quinque annos impigrè perfunctus est, post invocatum Divini Numinis auxilium, mutuasque Plenipotentiarum tabulas (quarum apographa sub finem huius Instrumenti de verbo ad verbum inserta sunt) ritè commutatas, praesentibus, suffragantibus, & consentientibus Sacri Romani Imperii Electoribus, Principibus, ac Sratibus, ad Divini Numinis gloriam & Christianae Reipublicae salutem, in mutuas Pacis & amicitiae leges consenserunt & convenerunt, tenore sequenti.

§. 1.
Erit Pax Universalis & perpetua inter Caesarem & Regem Galliae.

PAX SIT CHRISTIANA, universalis & perpetua, veraque & sincera Amicitia inter Sacram Maiestatem Caesarem & Sacram Maiestatem Christianissimam, nec non inter omnes & singulos Foederatos & Adhaerentes dictae Maiestatis Caesareae, Domum Austriacam eorumque Haeredes & Successores, praecipue vero Electores, Principes & Status Imperii ex una: & omnes & singulos Foederatos dictae Maiestatis Christianissimae, eorumque Haeredes ac Successores. Inprimis Serenissimam Reginam Reginumque Sueciae, ac respective Electores, Principes Statusque Imperii ex altera parte. Eaque ita sincere serioque servetur & colatur, ut utraque pars alterius utilitatem, honorem ac commodum promoveat, omnique ex parte & Universi Romani Imperii, cum Regno Galliae, & vicissim Regni Galliae cum Romano Imperio fida vicinitas & secunda studiorum Pacis atque amicitiae cultura revirescant, & reflorescant.

§. 2.
Sit utrinque perpetua intentatae hostilitatis & damnorum oblivio.

SIT UTRINQUE perpetua oblivio & Amnestia omnium eorum, quae ab initio horum motuum quocumque loco modove, ab una vel altera parte ulterò cirroque hostiliter facta sunt, ita ut nec eorum nec ullius alterius rei causa vel praetextu alter alteri posthac quidquam hostilitatis aut inimicitiae, molestiae vel impedimenti quoad personas, statum, bona vel securitatem, per se vel per alios, clam aut palam, directe vel indirecte,

spe-

specie iuris aut viâ facti in Imperio aut uspiam extra illud (non obstantibus ullis prioribus pactis in contrarium facientibus) inferat vel inferri faciat, aut patiat, sed omnes & singulæ hinc inde tam ante bellum quàm in bello, verbis, scriptis aut factis illatæ iniuriæ, violentiæ, hostilitates, damna, expensæ absque omni personarum rerumve respectu, ita penitus abolitæ sint, ut quidquid eo nomine alter adversus alterum prætereundum posset, perpetuâ sit oblivione sepultum.

ET UT EÔ SINCERIOR Amicitia mutua securitas inter Imperatorem, Regem Christianissimum, Electores, Principes & Status Imperii posthac servetur (salvo assècurationis articulo infra descripto) alter alterius hostes præfentes aut futuros, nullo unquam titulo vel prætextu, vel ullius controversiæ bellive ratione, contra alterum armis, pecuniâ, milite, commeatu aliterve iuret, aut illis copiis, quæ contra aliquem huius Pacificationis consortem à quocunque duci contigerit, receptum, stativa, transitum indulgeat. Circulus quidem Burgundicus sit maneatque membrum Imperii, post controversias inter Galliam Hispaniamque sopitas hæc Pacificatione comprehensas. Bellis tamen in eo iam vertentibus, nec Imperator nec ullus Imperii Status se immisceat. In futurum verò si inter ea Regna controversiæ oriantur, firma semper maneat inter universum Imperium & Reges Regnumque Galliæ, de mutuis hostibus non iuvandis, supradictæ reciproca obligationis necessitas; singulis tamen Statibus liberum sit, huic illive Regno extra Imperii limites suppetias ferre, non tamen aliter, quàm secundum Imperii Constitutiones. **CON-**
TROVERSA LOTHARINGICA vel arbitris utrinque nominandis submitatur, vel Tractatu Gallo-Hispanico, vel aliâ amicabili viâ componatur, liberumque sit tam Imperatori, quàm Electoribus, Principibus & Statibus Imperii eius compositionem amicabili interpositione aliisque pacificis officiis iuvare ac promovere, non tamen armis aut bellicis mediis.

IUXTA HOC AMICITIÆ mutua & universalis Amnestiæ fundamentum, universi & singuli Sacri Romani Imperii Electores, Principes, Status, (comprehensâ immediata Imperii Nobilitate) eorumque Vasalli, Subditi, Cives & incolæ, quibus occasione Bohemiæ, Germaniæve motuum vel Fœderum hinc inde contractorum, ab una vel altera parte aliquid præiudicii aut damni quocunque modo vel prætextu illatum est, tam quoad ditiones & bona feudalia, subfeudalia & allodialia, quàm quoad dignitates, immunitates, iura & privilegia restituti sunt plenariè in eum utrinque statum in sacris & profanis, quo ante destitutionem gavisi sunt, aut iure gaudere potuerunt, non obstantibus, sed annullatis quibuscunque interim in contrarium factis mutationibus.

QUOD SI RESTITUENDORUM Bonorum & Iurium Possessores exceptionibus se iustis munitos existimaverint, ea quidem restitutionem neutiquam impediunt, hæc tamen peractâ coram competenti Iudice examinentur & discutiantur.

ET QUAMVIS EX HAC præcedenti regula generali facilè diiudicari possit, qui & quatenus restituendi sint, tamen ad instantiam aliquorum de quibusdam gravioris momenti causis, prout sequitur, specialiter mentionem fieri placuit, ita tamen, ut, qui expressè non nominati vel expuncti sunt, propterea pro omissis vel exclusis non habeantur.

CUM ARRESTUM, quod mobilibus ad Principem Electorem Trevirensem spectantibus, & in Ducatum Luxemburgensem translatis Impe-

§. 3.
Neuter alterius hostes iuret, nec receptum iis vel transitum indulgeat.

Burgundicus Circulus membrum Imperii maneat.
De auxilio exteris præstando.

§. 4.
Lotharingica controversiæ compositio.

§. 5.
Restitutio plenaria Status in Sacris & profanis.

§. 6.
De exceptionibus, factis restitutione cognoscatur.

§. 7.
Non nominati pro exclusis non habeantur.

§. 8.
Arrestis Trevirensis relaxatio.

perator per Concilium Provinciale antehac imponi curavit, relaxatum quidem & abolitum, attamen ad quorundam instantiam iterum renovatum, insuper etiam sequestrum Præfecturæ Bruch ad Archi-Episcopatum, & medietati Domini sancti Ioannis, ad Ioannem Reinhardum de Soëteren spectanti à præfato Concilio indictum est, Concordatis inter Electoratum Trevirensis & Ducatum Burgundiæ publicâ Imperii interventione Anno millesimo quingentesimo quadragésimo octavo Augustæ Vindelicorum erectis repugnet: Conventum est, ut prædictum Arrestum & sequestrum à Concilio Luxenburgenfi quantocius tollatur, dicto Domino Electori bona sua, Præfectura & Dominium, tam Electoralia quàm Patrimonialia unâ cum fructibus sequestratis relaxentur & tradantur, ac si quid fortè amotum fuerit, reponatur, plenèque atque integrè restituitur, impetrantibus ad Iudicem Principis Electoris in Imperio competentem, pro obtinenda iuris & iustitiæ administratione, remissis.

§. 9.
Castrâ Ehrenbreitstein & Hammerstein Trevirensi tradentur custodienda.

QUOD AUTEM ad Castra Ehrnbreitstein & Hammerstein attinet, Imperator tempore & modo infra in Articulo Executionis definitis, præsidia inde deducet aut deduci curabit, illaque castra in manus Domini Electoris Trevirensis, eiusdemque Capituli Metropolitanî pari potestate pro Imperio & Electoratu custodienda tradet, quo nomine & Capitaneus & novum præsidium ibi ab Electore constituendum iuramento fidelitatis pro ipso eiusque Capitulo pariter obstringi debebunt.

§. 10.
Causâ Palatina decisio.

DEINDE VERÒ causam Palatinam Conventus Monasteriensis & Osnabrugensis eò deduxit, ut eâ de re iam diu mota lis dirempta sit modo sequenti:

§. 11.
Dignitas Electoralis Palatinorum cum Palatinatu Superiori maneat penes Domum Bavaricam.

ET PRIMÒ quidem, quod attinet Domum Bavaricam, Dignitas Electoralis, quam Electores Palatini antehac habuerunt, cum omnibus Regaliis, Officiis, Præcedentiis, insigniis & iuribus quibuscunque ad hanc dignitatem spectantibus, nullo profus excepto, ut & Palatinatus Superior totus, unâ cum Comitatu Cham, cum omnibus eorum appertinentiis, Regaliis ac iuribus, sicut hætenus, ita & imposterum maneat penes Dominum Maximilianum Comitem Palatinum Rheni, Baviaræ Ducem, eiusque Liberos, totamque Lineam Guilhelmianam, quamdiu masculi ex eâ superstites fuerint.

§. 12.
Bavarus renunciet prætensionibus in Austriam.

VICISSIM DOMINUS ELECTOR Baviaræ, pro se, hæredibus ac successoribus suis, totaliter renunciet debito tredecim millionum, omnique prætensionibus in Austriam Superiorem, & statim à publicata Pace, omnia Instrumenta desuper obtenta, Cæsareæ Maiestati ad cassandum & annullandum extradat.

§. 13.
Octavus Electoratus institutus pro Domo Palatina.

QUOD AD DOMUM PALATINAM attinet, Imperator cum Imperio publicæ tranquillitatis causâ consentit, ut vigore præsentis Conventionis institutus sit Electoratus Octavus, quo Dominus Carolus Ludovicus Comes Palatinus Rheni, eiusque hæredes & agnati totius Lineæ Rudolphinæ, iuxta ordinem succedendi in Aurea Bulla expressum, deinceps fruantur, nihil tamen iuris præter simultaneam investituram ipsi Domino Carolo Ludovico, aut eius successoribus, ad ea, quæ cum dignitate Electorali Domino Electori Baviaræ, totique Lineæ Guilhelmianæ attributa sunt, competat.

§. 14.
Restituatur Inferior Palatinatus totus.

DEINDE, UT Inferior Palatinatus totus cum omnibus & singulis Ecclesiasticis & Secularibus bonis, iuribus & appertinentiis, quibus ante motus Bohemicos Electores Principesque Palatini gavisi sunt, omnibusque

que Documentis, Regeſtis, rationariis & cæteris actis huc ſpectantibus, eidem plenariè reſtituantur, caſſatis iis, quæ in contrarium acta ſunt, idque authoritate Cæſareâ effectum iri, ut neque Rex Catholicus, neque ullus alius, qui exinde aliquid tenet, ſe huic reſtitutioni ullo modo opponat.

CUM AUTEM certæ quædam Præfecturæ Stradæ Montanæ, anti-
§. 15.
Præfecturas
Stradæ monta-
ne reluen-
di facultas ſit
Moguntina.
 quitus ad Electorem Moguntinenſem pertinentes, Anno demum milleſi-
 mo, quadringenteſimo ſexageſimo tertio, pro certâ pecuniæ ſumma Pa-
 latinis, cum pacto perpetuæ reſtitutionis impignoratæ fuerint, ideò con-
 ventum eſt, ut hæ Præfecturæ penes modernum Dominum Electorem
 Moguntinenſem, eiusque in Archiepiſcopatu Moguntinenſi Succeſſores
 permaneant, dummodo pretium oppignorationis ſponte oblatum, intra
 terminum executioni concluſæ Pacis præfixum, paratâ pecuniâ exſolvat,
 cæterisque, ad quæ iuxta tenorem literarum oppignorationis tenetur, ſa-
 tisfaciat.

ELECTORI QUOQUE TREVIRENSI tanquam Epifcopo Spirenſi,
§. 16.
De Præſentibus
Epifcopi Spiren-
ſi & Wor-
matienſi in
Palatinatu.
 Epifcopo item Wormatienſi, iura quæ prætendunt in Bona quædam Ec-
 cleſiaſtica intra Palatinatus Inferioris Territorium ſita, coram competen-
 ti Iudice proſequi liberum eſto, niſi de his inter utrumque Principem a-
 micè conveniatur.

QUOD SI VERÒ contigerit Lineam Guilhelmianam Maſculinam
§. 17.
Exſtincta Do-
mo Bavarica,
redeat Ele-
ctoralis di-
gnitas ad Pa-
latinos.
 prorsus deficere, ſuperſtite Palatinâ, non modo Palatinatus Superior,
 ſed etiam dignitas Electoralis, quæ penes Baviaræ Duces fuit, ad eosdem
 ſuperſtites Palatinos, interim ſimultaneâ inveſtiturâ gavifuros, redeat,
 Octavo tunc Electoratu prorsus expungendo. Ita tamen Palatinatus Su-
 perior hoc caſu ad Palatinos ſuperſtites redeat, ut hæredibus allodialibus
 Electoris Baviaræ actiones & beneficia, quæ ipsis ibidem de iure compe-
 tunt, reſervata maneant.

PACTA QUOQUE GENTILITIA inter Domum Electoralem Hei-
§. 18.
Pactorum
ſucceſſori-
orum confir-
matio.
 delbergentem & Neoburgicam, à prioribus Imperatoribus ſuper Electo-
 rali ſucceſſione confirmata, ut & torius Lineæ Rudolphinæ iura, quate-
 nus huic diſpoſitioni contraria non ſunt, ſalva rataque maneant.

AD HÆC SI QUÆ Feuda Iuliacenſia aperta eſſe competenti viâ iu-
§. 19.
De feudis Iu-
liacenſibus.
 riſ evictum fuerit, ea Palatinis evacuentur.

PRÆTEREA UT DICTUS Dominus Carolus Ludovicus aliquatenus
§. 20.
Appanagium
fratrum Ele-
ctoris Palati-
ni.
 liberetur onere proſpiciendi Fratribus de appennagio, Cæſarea Maietas
 ordinabit, ut dictis ſuis Fratribus quadringenta Imperialium thalerorum
 millia, intra quadriennium, ab initio anni venturi milleſimi ſexcenteſimi
 quadrageſimi noni numerandum expendantur, ſingulisque annis cen-
 tena millia ſolvantur, unâ cum annuo cenſu quinque de centum compu-
 tatis.

DEINDE TOTA DOMUS PALATINA, cum omnibus & ſingulis,
§. 21.
Domus Pala-
tina addicti
omnes fru-
antur Anne-
ſia.
 qui ei quocunque modo addicti ſunt aut fuerunt, præcipuè verò Miniſtri,
 qui ei in hoc Conventu, aut alias operam ſuam navârunt, ut & omnes
 Palatinatus exules fruantur amneſtia generali ſuprà deſcriptâ, pari cum
 cæteris in ea comprehenſis iure & hæc transactione, ſingulariter in pun-
 cto Gravaminum pleniffimè.

§. 22.

*Renunciatio
in Palatina-
tum Superio-
rem &c.*

VICISSIM DOMINUS Carolus Ludovicus cum Fratribus, Cæsareæ Maieſtati obedientiam & fidelitatem, sicut cæteri Electores Principesque Imperii præſtet, ac insuper Palatinatui Superiori pro se & hæredibus suis, tum ipse tum eius Fratres, donec ex Linea Guilhelmiana hæredes legitimi & masculi superſuerint, renuncient.

§. 23.

*Viduitium &
Dotæ pro Ma-
tre & Sorori-
bus Palatini.*

CUM AUTEM de eiusdem Principis Viduæ Matri, Sororibusque præſtando Viduitio & dote constituenda mentio iniiceretur, pro benevolò Sacræ Cæsareæ Maieſtatis in Domum Palatinam affectu promissum est, dictæ Viduæ Matri pro Viduitio semel pro semper, viginti thalerorum Imperialium millia, singulis autem Sororibus dicti Domini Caroli Ludovici, quando nuptum elocata fuerint, dena thalerorum Imperialium millia, nomine Suxæ Maieſtatis exſolutum iri, de reliquo verò ipsis idem Princeps Carolus Ludovicus satisfacere teneatur.

§. 24.

*Comites Lei-
ningenses ne
turbentur.*

COMITES IN LEININGEN & Daxburg, sæpe dictus Dominus Carolus Ludovicus eiusque Successores in Palatinatu Inferiori nulla in re turbet, sed iure suo à multis retro seculis obtento, & à Cæsaribus confirmato, quietè ac pacificè uti, frui permittat.

§. 25.

*Nobilitas
Immediata
in statu suo
relinquatur.*

LIBERAM IMPERII NOBILITATEM per Franconiam, Sueviam & Tractum Rheni, cum districtibus appertinentibus in suo statu immediato inviolatè relinquat.

§. 26.

*Feuda Pala-
tina ab Im-
peratore &
Bavaro colla-
ta, maneat
rata.*

FEUDA ETIAM ab Imperatore in Baronem Gerhardum de Waldenburg, dictum Schenckhern, Nicolaum Georgium Reigersberger Cancellarium Moguntinum, & Henricum Brömbſer Baronem de Rüdeshaim; item ab Electore Bavarix, in Baronem Ioannem Adolphum Wolff, dictum Metternich collata, rata maneat, teneantur tamen eiusmodi Vassalli Domino Carolo Ludovico, velut Domino directo eiusque Successoribus Iuramentum fidelitatis præſtare, atque ab eodem Feudorum suorum renovationem petere.

§. 27.

*In Palatinatu
ſervetur ſta-
tus anni 1624.
Ecclesiasticus.*

AUGUSTANÆ CONFESSIONIS CONSORTIBUS, qui in possessione Templorum fuerant, interque eos Civibus & incolis Oppenheimensibus, ſervetur Status Ecclesiasticus Anni millesimi sexcentissimi vigesimi quarti, cæterisque id desideraturis Augustanæ Confessionis exercitium, tam publicè in Templis ad statas horas, quàm privatim in aedibus propriis, aut alienis ei rei destinatis, per suos aut vicinos verbi divini ministros peragere liberum esto.

§. 28.

*§. 20. 21. 22.
Articuli IV.
Cæsareo-Sue-
cici repetitio.*

PARAGRAPHI, PRINCEPS LUDOVICUS PHILIPPUS, &c. Princeps Fridericus, &c. & Princeps Leopoldus Ludovicus, &c. hic eodem modo inserti intelligantur, prout in Instrumento Cæsareo-Suecico continentur.

§. 29.

*De composi-
tione Con-
troverſiæ
Kitzingens.*

CONTROVERſIA, QUÆ VERTITUR inter Episcopos respectivè Bambergensem & Herbipolensem, & Marchiones Brandenburgicos, Culmbachi & Onoltzbachi, de Castro, Oppido, Præfectura & Monasterio Kitzingen in Franconia ad Mœnum, aut amicabili compositione aut summario iuris processu terminetur intra biennium, sub pœna perdendæ prætensionis imponendæ tergiversanti; interim dictis Dominis Marchionibus restituatur nihilominus fortalitium Wilzburg in eum statum, qui tempore traditionis descriptus fuit, ex conventionem & promissio.

*Wilzburg re-
ſtituatur.*

CONVENTIO INITA circa alimenta Domini Christiani Wilhelmi Marchionis Brandenburgici huc repetita censeatur; prout continetur Articulo decimo quarto Instrumenti Cæsareo-Suecici.

§. 30.
Marchionis
Christiani
Wilhelmi a-
limenta.

REX CHRISTIANISSIMUS tempore & modo inferius definitis circa deductionem præsidiorum, restituet Duci Wurtembergico Civitates & fortalicia Hohentwiel, Schorendorff, Tübingen, aliaque omnia loca sine ulla reservatione, quæ in Ducatu Wurtembergico præsidis suis tenet. In reliquis s. Domus Wurtembergica &c. sicut in Instrumento Cæsareo-Suecico inferius est, hic inferius intelligatur.

§. 31.
Quæ Duci
Wurtembergi-
co restituen-
da sint?

PRINCIPES QUOQUE WURTEMBERGICI Lineæ Montpelgardensis restituantur in omnes suas Ditiones in Alsatia vel ubicunque sitas, & nominatim in duo Feuda Burgundica, Clerval & Passavant, & ab utraque parte redintegrentur in eum statum, iura & prærogativas, quibus ante initium horum bellorum gavisi sunt.

§. 32.
Principum
Montpelgar-
densium resti-
tutio.

FRIDERICUS MARCHIO BADENSIS & Hochbergensis, eiusque filii & hæredes, cum omnibus, qui iisdem quocunque modo interservierunt, aut adhuc dum interserviunt, cuiuscunque nominis aut conditionis sint, gaudeant & fruantur supra Articulo secundo & tertio descriptâ Amnestiâ cum omnibus suis Clausulis & Beneficiis, eiusque vigore restituantur plenissimè in eum statum in Sacris & Profanis, in quo ante exortos Bohemiæ motus fuit Dominus Georgius Fridericus Marchio Badensis & Hochbergensis, quoad Marchionatum Inferiorem Badensem, qui vulgò sub appellatione Baden-Durlach venit; Itemque quoad Marchionatum Hochbergensem, tum etiam quoad Ditiones Röttelen, Badenweiler & Saufenberg, non obstantibus, sed annullatis quibuscunque interim in contrarium factis mutationibus. Deinde restituantur Marchioni Friderico Præfecturæ Stein & Renchingen, absque onere æris alieni interea temporis à Marchione Guilielmo contracti, ratione fructuum, interesse, aut sumptuum per transactionem Ertlingæ Anno Domini millesimo sexcentesimo vigesimo nono initam, dicto Guilielmo Marchioni Badensi cessæ, cum omnibus Iuribus, Documentis literariis, aliisque pertinentiis, ita ut tota illa actio sumptuum, ac fructuum perceptorum & percipiendorum, cum omni damno & interesse, à tempore primæ occupationis numerando, sublata & penitus extincta sit. Annua quoque pensitatio ex Marchionatu Inferiori, Marchionatu Superiori pendit solita, virtute præsentium penitus sublata, annullata & annihilata sit, nec eo nomine quicquam vel de præterito, vel de futuro, imposterum unquam prætendatur vel exigatur; Alternetur etiam imposterum inter utramque Lineam Badensem, Inferioris scilicet & Superioris Marchionatus Badensis Præcedentia & Sessio in Comitibus & Circuli Suevici, aliisque universalibus vel particularibus Imperii, aut quibuscunque Conventibus, pro nunc tamen eadem præcedentiâ penes Marchionem Fridericum, dum superstes erit, permanente. DE BARONATU HOHENGERTLTZECK conventum est, ut si Domina Principissa Badensis præsentia sua iura in dicto Baronatu Documentis Authenticis sufficienter probaverit, restitutio statim post latam desuper sententiam fiat cum omni causâ omnique iure vigore Documentorum competenti. Cognitio autem hæc finiatur à die publicatæ Pacis intra biennium. Nullæ denique actiones, transactiones vel exceptiones, generales vel speciales clausulæ in hoc Instrumento Pacis comprehensæ, (quibus omnibus per expressum & in perpetuum vigore huius derogatum sit) ab unâ vel alterâ parte ullo unquam tempore contra hanc specialem conventionem allegentur vel admittantur.

§. 33.
De Marchio-
nis Badensis
restitutione.

Præcedentia & Sessio in Conventibus publicis inter utramque Lineam Baden- sem alterne- tur.

§. 34.
Præsentio in Baronatu Hohengeroltz- eck ad iuris viam remissa.

§. 35.
§§. 29. usque
45. Art. IV.
Inst. Cæsareo-
Suecici pro
hic insertis
habeantur.

PARAGRAPHI DUX DE CROY &c. Quod controversiam Nassau- Siegen, &c. Comitibus Nassau-Sarapontanis, &c. Domus Hanovica, &c. Ioannes Albertus Comes Solmensis, &c. Itemque restituatur Domus Solms, Hohenfolms, &c. Comites de Isenburg, &c. Rheingravii, &c. Vidua Domini Ernesti, Comitum Sainensis, &c. Caltrum & Comitatus Falckenstein, &c. Restituatur etiam Domus Waldeck, &c. Ioachimus Ernestus, Comes Ottingensis, &c. Item Domus Hohenloica, &c. Fridericus Ludovicus, &c. Ferdinandus Carolus, &c. Domus Erbacensis, &c. Vidua & Hæredes Comitum à Brandenstein, &c. Baro Paulus Kevenhüller, &c. hic iisdem verbis inserti intelligantur, prout in Instrumento Cæsareo-Suecico continentur.

§. 36.
Contractus
extorti, &
actiones red-
emptæ cas-
sentur.

CONTRACTUS, PERMUTATIONES, transactiones, obligationes & instrumenta debiti, vi metuve seu Statibus seu subditis illicitè extorta, prout in specie queruntur Spira, Weisenburgum ad Rhenum, Landavia, Reitingen, Heilbronna, aliique, ut & redemptæ cessaque actiones abolitæ atque ita annullatæ sunt, ut ullum iudicium actionemve eo nomine intentare minimè liceat. Quod si vero debitores instrumenta crediti vi metuve creditoribus extorserint, ea omnia restituantur actionibus desuper salvis.

§. 37.
Quomodo in
causis debito-
rum vi extor-
torum proce-
di debeat?

DEBITA, SIVE EMPTIONIS, venditionis, annuorum reddituum, si-ve alio nomine vocentur, si ab una alterave belligerantium parte in odium creditorum violenter extorta sint, contra debitores veram violentiam & realem solutionem intercessisse allegantes, & se ad probandum offerentes, nulli Processus executivi decernantur, nisi his exceptionibus præviâ plenariâ causâ cognitione decisâ. Processu desuper instituto à Pacis publicatione intra biennium finiendo sub pœna perpetui silentii contumacibus debitoribus imponenda. Processus autem hæctenus eo nomine contra ipsos decreti, unâ cum transactionibus & promissionibus pro futura creditorum restitutione factis, tollantur & enerventur, salvis tamen iis pecuniarum summis, quæ flagrante bello pro aliis ad avertenda maiora eorum pericula & damna bono animo & intentione erogatæ sunt.

§. 38.
De sententia-
rum tempore
belli latorum
effectu iuris.

SENTENTIÆ TEMPORE BELLII de rebus merè secularibus pronuntiata, nisi processus vitium & defectus manifestè pateat, vel in continenti demonstrari possit, non quidem omnino sine nullâ, ab effectu tamen rei iudicatæ suspendantur: donec acta Iudicialia (si alterutra pars intra semestre ab inita Pace spatium petiverit revisionem) in Iudicio competenti modo ordinario vel extraordinario in Imperio usitato revideantur, & æquabili iure ponderentur, atque ita dictæ sententiæ vel confirmantur, vel emendentur, vel, si nulliter latæ sint, planè rescindantur.

§. 39.
Investitura
neglectus
nunc corre-
ctus.

SI QUÆ ETIAM FEUDA Regalia vel privata ab Anno millesimo sexcentesimo decimo octavo non fuerant renovata, nec interim eorum nomine præstita servitia, nemini id fraudi esto, sed tempus repetendæ Investituræ à die factæ Pacis cedere incipiat.

§. 40.
Officiales qui-
cunque in
præstitum re-
stituuntur
statum.

TANDEM OMNES & singuli tam bellici Officiales militesque, quam Consiliarii & Ministri togati Civiles & Ecclesiastici, quocunque nomine aut conditione censentur, qui uni alterive parti, earundemve Fœderatis aut Adhærentibus, togâ vel sago militârunt, a summo ad infimum, ab infimo ad limum, absque ullo discrimine vel exceptione, cum uxoribus, liberis, hæredibus, successoribus, servitoribus, quoad personas & bona in eum vitæ, famæ, honoris, conscientiæ, libertatis, Iurium & Privilegiorum statum, quò ante dictos motus gavisi sunt, aut iure gaud-

dere potuerunt, utrinque restituti sunt, nec eorum personis aut bonis ullum creator præiudicium, ullave actio vel accusatio intentator, multò minus ulla pœna damnumve quocunque prætextu irrogator. Et hæc quidem omnia quoad illos, qui Cæsareæ Maiestatis & Domus Austriacæ subditi & vasalli non sunt, plenissimum effectum habeant.

QUI VERÒ SUBDITI & vasalli hæreditarii Imperatoris & Domus Austriacæ sunt, eadem gaudeant Amnestiâ, quoad personas, vitam, famam & honores, habeantque securum reditum in pristinam patriam, ita tamen, ut se teneantur accommodare legibus patriis Regnorum & Provinciarum.

QUANTUM AUTEM eorundem bona concernit, si ea, antequam in Coronæ Galliæ Sueciæve partes transferunt, confiscatione aut alio modo amissa fuere, etsi Plenipotentarii Suedici diu multumque institerant, ut iis etiam illa restituerentur, tamen cum Sacræ Cæsareæ Maiestati hæc in re ab aliis nihil præferibi, nec ob Cæsareanorum constantem contradictionem aliter transigi potuerit, Ordinibusque Imperii ea propter bellum continuari è re Imperii non fuerit visum, porrò quoque amissa sunt ac modernis possessoribus permanento. ILLA VERÒ BONA, quæ ipsis post eam ob causam, quod pro Gallis aut Suecis contra Cæsarem Dominumque Austriacam arma sumpserunt, erepta sunt, iisdem, qualia nunc sunt absque refusione tamen sumptuum & fructuum perceptorum, aut damni dati restituantur.

DE CÆTERO IN BOHEMIA aliisque quibuscunque Provinciis hæreditariis Imperatoris, Augustanæ Confessioni addictis subditis vel creditoribus, eorumve hæreditibus pro privatis suis prætensionibus, si quas habent, & earum nomine actiones intenderint aut profecuti fuerint, ius & iustitia æquè ac Catholicis citra respectum administratur.

A DICTA TAMEN UNIVERSALI restitutione excepta sunt, quæ restitui vel redhiberi nequeunt mobilia & semoventia, fructus percepti, autoritate belligerantium partium interversa, itemque tam destructa, quam publicæ securitatis causâ in alios usus conversa ædificia publica & privata, sacra & profana, nec non deposita publica vel privata hostilitatis intuitu confiscata, legitime vendita, sponte donata.

QUIA VERÒ ETIAM causa Iuliacensis Successionis inter interestatos, nisi præveniat, magnas aliquando turbas in Imperio excitare posset: Ideo conventum est, ut ea quoque Pace confectâ ordinario processu coram Cæsareâ Maiestate, vel amicabili compositione vel alio legitimo modo, sine mora dirimatur.

CUM ETIAM AD MAIOREM Imperii tranquillitatem stabilendam, de controversiis circa bona Ecclesiastica & libertatem Exercitii Religionis, his ipsis de Pace universali Congressibus certa quædam compositio inter Cæsarem, Electores, Principes & Status Imperii inita, atque Instrumento Pacis cum Plenipotentariis Reginæ & Coronæ Sueciæ erecto inserta fuerit, placuit eandem compositionem, ut & illam, de qua inter eodem ratione eorum, qui Reformati vocantur, convenit, præsentis quoque Tractatu firmare & stabilire, eo planè modo, ac si de verbo ad verbum huic inserta legeretur Instrumento.

CIRCA CAUSAM HASSO-CASSELLANAM conventum est, ut se-

§. 41.
Limitatio
quoad Austriacos Subditos.

§. 42.
Bona Austriacorum confiscata relinquuntur possessoribus.

§. 43.
Ex Causa belli vero erepta restituantur.

§. 44.
Æqualis in Provinciis hæreditariis iustitia administratur.

§. 45.
Destructa in bello vel alienata non subint restitutioni.

§. 46.
De compositione controversiæ Iuliacensis.

§. 47.
Confirmatio Articuli V. & VII. Instrumenti Pacis Dinaburgensis.

§. 48.
Domus Hasso-Cassellana

fratur A-
mnestia & li-
bertate Reli-
gionis.

Primo omnium, Domus Hasso-Cassellana, omnesque eius Principes, maxime Domina Amelia Elisabetha Hassiæ Landgravia, eiusque filius, Dominus Wilhelmus, illorumque Hæredes, Ministri, Officiales, Vassalli, subditi, milites & alii quocunque modo illis addicti, nullo prorsus excepto, non obstantibus contrariis Pactis, Processibus, Proscriptionibus, Declarationibus, Sententiis, Executionibus & Transactionibus, sed illis omnibus ut & actionibus vel prætensionibus ratione damnorum & iniuriarum, tam neutralium quam belligerantium, annullatis, Universalis Amnestiæ supra sancitæ, & ad initium Belli Bohemici, cum plenaria restitutione reductæ (exceptis Cæsareæ Maiestatis & Domus Austriacæ Vassallis & subditis hæreditariis, quemadmodum de iis in §. Tandem omnes, &c. disponitur) omniumque beneficiorum ex hac & Religiosa Pace provenientium pari cum cæteris Statibus iure, prout in Article incipiente, Unanimi, &c. disponitur, plenariè participes sunt.

§. 49.
Retineat Ab-
batiam Hirs-
feld tanquam
Imperii seu-
dum.

SECUNDÒ, DOMUS HASSO-CASSELLANA eiusque successores Abbatiam Hirsfeldensem cum omnibus appertinentiis Secularibus & Ecclesiasticis, sive intra, sive extra Territorium (ut Præpositura Gellingen) sitis, salvis tamen iuribus, quæ Domus Saxonica à tempore immemoriali possidet, retineant, & eo nomine Investituram à Cæsarea Maiestate toties, quoties casus evenerit, petant & fidelitatem præstent.

§. 50.
Itemque 4.
Præfecturas
Schaumburg,
Bückeburg &c.

TERTIO, IUS DIRECTI & utilis Domini in Præfecturas Schaumburg, Bückenburg, Saxenhagen & Statthagen, Episcopatu Mindano antehac assertum & adiudicatum, porro ad Dominum Wilhelmum modernum Hassiæ Landgravium, eiusque Successores, plenariè in perpetuum citra ulteriorem dicti Episcopatus, aut alterius cuiusvis contraditionem aut turbationem pertineat, salvâ tamen transactione inter Christianum Ludovicum Ducem Brunsvico-Luneburgensem & Hassiæ Landgravium, Philippumque Comitem de Lippe initâ. Firmâ etiam manente, quæ inter eandem Landgraviam & dictum Comitem inita est, Conventionione.

§. 51.
600000. tha-
leri Hassiacis
in satisfactio-
nem solvan-
tur.

CONVENTUM PRÆTEREA EST, ut pro locorum hoc bello occupatorum restitutione, & indemnitate causa Domine Landgraviæ Hassiæ Tutrici, eiusque filio, huiusve Successoribus Hassiæ Principibus, ex Archiepiscopatibus Moguntinensi & Colonienfi, Episcopatibus item Paderbornensi, Monasteriensi & Abbatia Fuldensi sexies centena millia Thalerorum Imperialium, bonitate Imperialibus Constitutionibus modernis correspondentium, intra spatium novem Mensium à tempore Ratificationis Pacis computandum, Castellis solventium periculo & sumptibus pendantur, nec contra promissam solutionem ulla exceptio ullusve prætextus admittatur, multò minus summa conventa ullo arresto afficiantur.

§. 52.
Pignus eo no-
mine consti-
tutum.

UT ETIAM DOMINA LANDGRAVIA de solutione tanto securior sit, sequentibus conditionibus retineat Neus, Coesfeldt & Newhaus, inque iis locis sua, sibi que solum obligata præsidia habeat, eâ quidem lege, ut præter Officiales & alias personas in præsidiis necessarias dictorum trium locorum præsidia coniunctim non excedant numerum mille ducentorum peditum, & centum equitum, Domine Landgraviæ dispositioni relicto, quot cuius dictorum locorum peditum & equitum imponere, quemve huic vel illi præsidio præficere velit.

§. 53.
Præsidia Hassi-
aca quomodo

PRÆSIDIA AUTEM secundum ordinationem de sustentatione Officialium & militum Hassiacis hætenus consuetam alantur, & quæ ad con-

conservanda fortalitia necessaria sunt, præstentur ex Archi- & Episcopatibus, in quibus dicta Arx & Civitates sunt sitæ, absque summæ supra nominatæ diminutione. Integrum autem sit ipsis Præsidiiis contra morosos & tardantes, sed non ultra debitam summam exequi. Iura autem Superioritatis, & Iurisdicctio tam Ecclesiastica quàm Secularis, & reditus nominatarum Arcis & Civitatum Domino Archiepiscopo Colonienfi sint salva.

in locis oppignoratis sustinentur?

QUAM PRIMUM VERO post ratificatam pacem Domine Landgraviæ trecenta millia thalerorum Imperialium fuerint exsoluta, restituta Neussia, retineat Coesfeld solum & Neuhaus, ita tamen, ut præsidium Neussianum in Coesfeld & Neuhaus non deducat, vel eius nomine quicquam ulterius exigat, nec præsidia in Coesfeld numerum sexcentorum peditum & quinquaginta equitum, in Neuhaus autem centum peditum excedant. Sin autem intra terminum novem Mensium Domine Landgraviæ integra summa non dependatur, non tantum Coesfeld & Neuhaus, donec plenaria subsecuta fuerit solutio, sed etiam pro residuo summæ, eiusque singulis centenis, quinque annuatim Imperiales, donec residuum summæ exsolutum fuerit, pensionis nomine solvantur, & tot Præfecturarum ad supra nominatos Archi- & Episcopatus, atque Abbatiam pertinentium, & Hassiæ Principatui vicinarum, quot præstandis & exsolvendis pensionibus sufficiunt, Quæstores & Receptores Domine Landgraviæ iuramento obstringantur, ut de redditibus annuas residuæ summæ pensiones solvant, non obstante Dominorum suorum prohibitione. Quod si verò Quæstores & Receptores in solvendo moras nectant, aut reditus aliò conferant, Domina Landgravia exequendi, & ad solutionem quovis modo illos adigendi, liberam habeat potestatem, de reliquo iure territoriali Domino proprietatis interea semper salvo. SIMULAC VERO Domina Landgravia totam summam cum pensionibus à tempore moræ acceperit, restituat illicò loca iam denominata cautionis loco interim retenta, pensiones cessent, & Quæstores atque Receptores, quorum facta fuit mentio, Iuramenti nexu sint liberati. Quarum autem Præfecturarum reditus pensionibus contingente morâ solvendis sint assignandi, ante Ratificationem Pacis eventualiter conveniet, quæ conventio non minoris sit roboris, quàm ipsum Pacis Instrumentum.

§. 54.
Et qua ratione pignora, solutione successive facta, restitui debeant?

§. 55.
Integro debito exsoluto, reddantur pignora.

PRÆTER LOCA AUTEM securitatis causâ, ut memoratum, Domine Landgraviæ relinquenda, & post solutionem demum restituenda, restituat illa nihilominus, Ratificatione Pacis subsecuta, omnes Provincias & Episcopatus, nec non illorum Urbes, Præfecturas, Oppida, Fortalitia, propugnacula, & omnia denique bona immobilia, nec non iura inter hæc bella ab ipsa occupata, ita tamen, ut tam in præfatis tribus locis cautionis nomine retinendis, quàm reliquis omnibus restituendis, non solum Annona & omnia ad bellicum apparatus spectantia, quæ inferri vel fieri curavit, per subditos evehenda Domine Landgraviæ & supra dictis Successoribus, quæ vero ab ipsa non illata, sed in locis occupatis tempore occupationis reperta sunt, & adhuc extant, ibi permaneant, sed ut etiam Fortificationes & Valla, durante occupatione extructa, eatenus destruantur, ne tamen Urbes, Oppida, Arces vel Castra cuiusvis invasionibus & deprædationibus pateant.

§. 56.
Landgravia restituat omnia bello occupata.

ET QUAMVIS DOMINA Landgravia præterquam ab Archi- & Episcopatibus Moguntinensi, Colonienfi, Paderbornensi, Monasteriensi & Abbatia Fuldensi, à nemine restitutionis & indemnitate loco aliquid poposcerit, & sibi eo nomine à quoquam alio quicquam solvi omnino noluerit, pro rerum tamen & circumstantiarum æquitate, placuit toti

§. 57.
Quinam status contribuunt ad satisfactionem Hassiæ?

T

Con-

Conventui, ut salvâ manente dispositione Paragraphi præcedentis inchoantis: Conventum præterea est, &c. etiam cæteri Status cuiuscunque generis cis & ultra Rhenum, qui prima Martii huius anni Hassiacis Contributionem dependerunt, secundum proportionem Contributionis exsolutæ toto hoc tempore observatam, ad conficiendam summam superius positam & militum præsidiariorum sustentationem, ratam suam supra nominatis Archi- & Episcopatibus atque Abbatia conferant, & damnum, si quod solventes ob unius vel alterius moram perpeffi fuerint, morosi resarciant, nec Executionem contra tergiversantes instituendam Cæsareæ Maiestatis, aut Regiæ Maiestatis Christianissimæ, vel etiam Hassiæ Landgraviæ Officiales aut Milites impediant, neque etiam fas sit Hassiacis, quenquam in præiudicium huius declarationis eximere, ii verò, qui suam quotam ritè persolverint, ab omni eatenus onere liberi erunt.

§. 58.
Confirmatio
Transactionis de successione Marpurgensi.

QUOD CONTROVERSIAS inter Domus Hassiacas, Cassellanam & Darmstadinam, super Successione Marpurgensi agitatae attinet, quandoquidem eæ Cassellis die decimo quarto Mensis Aprilis proximè elapsi, consensu partium unanimi accedente penitus sunt compositæ: Placuit Transactionem istam, cum suis annexis & recessibus, sicut ea Cassellis inita & à partibus subsignata, Conventuique huic insinuata fuit, vigore Instrumenti huius, eiusdem plane esse roboris, ac si verbis totidem huiusce tabulis inserta comprehenderetur, nec à partibus transigentibus, nec aliis quibusvis sub prætextu, sive pacti, sive iuramenti, sive alio quocunque, ullo unquam tempore convelli posse; quinimo ab omnibus, etiam si aliquis ex Interessatis eam fortè confirmare detrectet, exactissimè observari debere.

§. 59.
Ut & Hassiæ
et Waldeckensi.

SICUT ETIAM TRANSACTIO inter defunctum Dominum Wilhelmum Hassiæ Landgravium, & Dominos Christianum & Wolradum Comites Waldeckiæ, die undecimo Aprilis Anno millesimo sexcentesimo trigesimo quinto facta, & à Domino Georgio Hassiæ Landgravio die decimo quarto Aprilis Anno millesimo sexcentesimo quadragesimo octavo ratificata, non minus vigore huius Pacificationis, perpetuum & plenissimum robur obtinebit, omnesque Hassiæ Principes pariter ac Comites Waldeckiæ obligabit.

§. 60.
Et iuris Primogeniturae Hassiæ.

FIRMUM QUOQUE maneat & inviolabiliter custodiatur Ius Primogenituræ in qualibet Domo Hassiæ - Cassellana & Darmstadina introductum, & à Cæsarea Maiestate confirmatum.

§. 61.
De Exemptione Civitatis Basileensis & Helvetiorum a Iurisdictione Imperii.

CUM ITEM CÆSAREA MAIESTAS ad querelas nomine Civitatis Basileensis & universæ Helvetiæ coram ipsius Plenipotentiaris ad præsentem congressum deputatis propositas super nonnullis Processibus & mandatis executivis, a Camera Imperiali contra dictam Civitatem, aliosque Helvetiorum unitos Cantones, eorumque cives & subditos emanatis, requisitâ Ordinum Imperii sententiâ & consilio, singulari Decreto die decimo quarto Mensis Maii anno proximè præterito declaraverit, prædictam Civitatem Basileam ceterosque Helvetiorum Cantones in possessione vel quasi plenæ libertatis & exemptionis ab Imperio esse ac nullatenus eiusdem Imperii Dicasteriis & Iudiciis subiectos; placuit hoc idem publicæ huic Pacificationis Conventioni inferere, ratumque & firmum manere, atque idcirco eiusmodi processus unâ cum arrestis eorum occasione quoadcunque decretis prorsus cassos & irritos esse debere.

§. 62.
Quoad Status Politicum Status Imperii in possessione.

UT AUTEM PROVISUM SIT, ne posthac in statu politico controversiæ suboriantur, omnes & singuli Electores, Principes & Status Imperii Romani in antiquis suis iuribus, prærogativis, libertate, privilegiis

giis, libero iuris territorialis tam in Ecclesiasticis quàm Politicis Exercitio, Ditionibus, Regalibus, horumque omnium possessione, vigore huius Transactionis ita stabiliti firmatique sunt, ut à nullo unquam sub quocunque prætextu de facto turbari possint vel debeant.

ut Iurium suorum conferantur.

GAUDEANT sine contradictione iure suffragii in omnibus deliberationibus super negotiis Imperii, præsertim ubi leges ferendæ vel interpretandæ, bellum decernendum, tributa indicenda, delectus aut hospitationes militum instituendæ, nova munimenta intra Statuum Ditiones extruenda nomine publico, veterave firmanda præsiidiis, nec non ubi pax aut fœdera faciendæ, aliave eiusmodi negotia peragenda fuerint, nihil horum aut quicquam simile posthac unquam fiat vel admittatur, nisi de Comitiali liberoque omnium Imperii Statuum suffragio & consensu, cum primis verò ius faciendi inter se & cum exteris fœdera pro sua cuiusque conservatione ac securitate singulis Statibus perpetuò liberum esto, ita tamen, ne eiusmodi fœdera sint contra Imperatorem & Imperium, Pacemque eius publicam, vel hanc imprimis Transactionem, fiantque salvo per omnia iuramento, quo quisque Imperatori & Imperio obstrictus est.

§. 63.

De iure suffragii Statuum Imperii in Comitibus circa negotia publica.

De iure fœderum Statuum Imperii.

HABEANTUR AUTEM COMITIA Imperii intra sex menses à dato ratificatæ Pacis, postea verò, quoties id publica utilitas aut necessitas postulaverit. In proximis vero Comitibus emendentur imprimis anteriorum Conventuum defectus, ac tum quoque de Electione Romanorum Regum, certa constantique Cæsarea Capitulatione concipiendæ, de modo & ordine in declarando uno vel altero Statu in Bannum Imperii, prætereum, qui aliàs in Constitutionibus Imperii descriptus est, tenendo, redintegrandis Circulis, renovandâ Matricula, reducendis Statibus exemptis, moderatione & remissione Imperii collectarum, reformatione politicæ & iustitiæ, taxæ sportularum in Iudicio Camerali, ordinariis Deputatis ad modum & utilitatem Reipublicæ ritè formandis, legitimo munere Directorum in Imperii Collegiis, & similibus negotiis, quæ hic expediri nequiverant, ex communi Statuum consensu agatur & statuatur.

§. 64.

De Comitibus Imperii habendis & de proximorum Comitiorum obiecto.

TAM IN UNIVERSALIBUS VERO quàm particularibus Diastis, liberis Imperii Civitatibus non minùs quàm cæteris Statibus Imperii competat votum decisivum, iisque rata & intacta maneant Regalia, vestigalia, redditus annui, libertates, privilegia confiscandi, collectandi, & inde dependentia, aliæque Iura ab Imperatore & Imperio legitime impetrata, vel longo usu ante hos motus obtenta, possessa & exercita, cum omni moda iurisdictione intra muros & in territorio, castatis, annullatis & in futurum prohibitis iis, quæ per repressalias, arresta, viarum oclusiones & alios actus præiudiciales, sive durante bello quocunque prætextu in contrarium facta, & propria auctoritate hucusque attentata sunt, sive dehinc nullo præcedente legitimo iuris & executionis ordine fieri attentarive poterunt. De cætero omnes laudabiles consuetudines & Sacri Romani Imperii Constitutiones & leges fundamentales imposterum religiose servantur, sublatis omnibus, quæ bellicorum temporum iniuriâ irrepserant, confusionibus.

§. 65.

De voto Comitibus Imperii Civitatum ea undemque iuribus.

De religiose servandis Imperii Legibus monitum.

DE INDAGANDA aliqua ratione & modo æquitati conveniente, quò persecutiones actionum contra debitores ob bellicas calamitates fortunis lapsos, aut nimio usurarum cursu aggravatos, moderatè terminari, indeque nascituris maioribus incommodis etiam tranquillitati publicæ noxiis obviam iri possit, Cæsarea Maiestas curabit exquiri tam Iudicii Aulici quàm Cameralis vota & consilia, quæ in futuris Comitibus proponi & in constitutionem certam redigi possint, interea tamen temporis in huius-

§. 66.

Quatenus contra debitores bello lapsos procedendum sit.

iusmodi causis ad iudicia cum summa Imperii tum singularia Statuum delatis circumstantiæ à partibus allegatæ bene ponderentur, ac nemo executionibus immoderatis prægravetur; sed hæc omnia Holsatiæ constitutione salvâ & illæsâ.

Limitatio in-
tuitu Holsatiæ.
§. 67.
De Commer-
ciis in pristi-
nam liberta-
tem restitu-
endis.

ET QUIA PUBLICE INTEREST, ut factâ Pace commercia vicissim reflorescant, idèò conventum est, ut, quæ eorum præiudicio & contra utilitatem publicam hinc inde per Imperium belli occasione noviter propriâ auctoritate, contra iura, privilegia & sine consensu Imperatoris atque Electorum imperii invec̄ta sunt Vestigialia & Telonia, ut & abusus Bullæ Brabantinæ, indeque natæ repressaliæ & arresta, cum inductis peregrinis certificationibus, exactionibus, detentionibus, itemque immoderata Postarum, omniaque alia inusitata onera & impedimenta, quibus commerciorum & navigationis usus deterior redditus est, penitus tollantur, & Provinciis, Portibus, Fluminibus quibuscunque sua pristina securitas, iurisdictio & usus, prout ante hos motus bellicos a pluribus retrò annis fuit, restituantur, & inviolabiliter conserventur.

§. 68.
De Teloniis
legitimis, in-
primis Ol-
denburgens.
conservan-
dis.

TERRITORIORUM, quæ flumina alluunt, & aliorum quorumcunque iuribus ac privilegiis, ut & Teloniis ab Imperatore de consensu Electorum cum aliis, tum etiam Comiti Oldenburgensi in Visurgi concessis, aut usu diuturno introductis, in pleno suo vigore manentibus & executioni mandandis, tum ut plena sit commerciorum libertas, & transitus ubique locorum terrâ marique tutus, adeoque ea omnibus & singulis utriusque partis Fœderatorum Vasallis, subditis, clientibus & incolis, eundi, negotiandi, redeundique potestas data sit, virtuteque præsentium concessa intelligatur, quæ unicuique ante Germaniæ motus passim competebar: quos etiam Magistratus utrinque contra iniustas oppressiones & violentias instar propriorum subditorum defendere ac protegere teneantur, hæc conventionem, ut & iure legeque cuiusque loci per omnia salvis.

§. 69.
Galliæ Regno
cessa:

QUO MAGIS AUTEM dicta pax & amicitia inter Imperatorem & Christianissimum Regem firmari possit, & securitati publicæ melius prospiciatur, ideo de consensu, consilio & voluntate Electorum, Principum & Statuum Imperii pro bono Pacis conventum est:

§. 70.
(1.) Episcopa-
tus Metensem,
Thullensem &
Virodunensem.

PRIMO, QUOD SUPREMUM DOMINIUM, iura Superioritatis, aliaque omnia in Episcopatus Metensem, Thullensem & Virodunensem, Urbesque cognomines eorumque Episcopatum districtus, & nominatim Moyenvicum, eo modo, quo hæctenus ad Romanum spectabant Imperium, imposterum ad Coronam Galliæ spectare, eique incorporari debeant in perpetuum & irrevocabiliter, reservato tamen iure Metropolitano ad Archiepiscopatum Trevirensis pertinente.

§. 71.
De Ducis Lo-
tharingiæ Re-
stitutione in
Episcopatum
Virodunen-
sem.

RESTITUATUR IN POSSESSIONEM Episcopatus Virodunensis Dominus Franciscus Lotharingiæ Dux tanquam legitimus Episcopus, & eum Episcopatum pacificè administrare, eiusque sicuti & suarum Abbatiarum (salvo Regis & cuiuscunque privati iure) nec non bonorum suorum patrimonialium ubicunque sitorum iuribus (quatenus prædictæ cessione non repugnant) privilegiis, redditibus & fructibus uti, frui permittatur, dummodo prius præstiterit Regi iuramentum fidelitatis, nihilque molietur adversus Sux Maiestatis Regni que commoda.

§. 72.
(2.) Pinaro-
lum.

SECUNDO, IMPERATOR & Imperium cedunt transferuntque in Regem Christianissimum eiusque in Regno Successores ius directi Domini

nii, Superioritatis, & quodcumque aliud, quod sibi & S. Romano Imperio hæcenus in Pinarolum competebat, & competere poterat.

TERTIO, IMPERATOR pro se totaque Serenissima Domo Austriaca, itemque Imperium cedunt omnibus iuribus, proprietatibus, dominiis, possessionibus ac iurisdictionibus, quæ hæcenus sibi, Imperio & Familiæ Austriacæ competebant in Oppidum Brisacum, Landgraviatum Superioris & Inferioris Alsatia, Suntgoviam, Præfecturamque Provinciam decem Civitatum Imperialium in Alsatia sitarum, scilicet Hagenaw, Colmar, Schlettstatt, Weisenburg, Landaw, Oberenheim, Rosheim, Münster in Valle S. Gregorii, Keisersberg, Turingheim, omnesque Pagos, & alia quæcumque iura, quæ a dicta Præfectura dependent, eaque omnia & singula in Regem Christianissimum Regnumque Galliarum transferunt, ita ut dictum Oppidum Brisacum cum Villis Hochstatt, Niederimfing, Harten & Acharren, ad communitatem Civitatis Brisacensis pertinentibus, cumque omni Territorio & banno, quatenus se ab antiquo extendit, salvis tamen eiusdem Civitatis Privilegiis & immunitatibus antehac à Domo Austriacæ obtentis & impetratis.

§. 73.

(3.) Brisacum
Alsatia &
Suntgovia.

ITEMQUE DICTUS LANDGRAVIATUS utriusque Alsatia & Suntgovia; tum etiam Præfectura Provincialis in dictas decem Civitates & loca dependentia, itemque omnes Vasalli, Landsassii, subditi, homines, oppida, castra, villæ, arces, sylvæ, forestæ, auri, argenti, aliorumque mineralium fodinæ, flumina, rivi, pascua, omniaque iura, Regalia & appertinentiæ, absque ulla reservatione cum omnimoda iurisdictione & Superioritate, supremoque Dominio à modò in perpetuum ad Regem Christianissimum, Coronamque Gallia pertineant, & dictæ Coronæ incorporata intelligantur, absque Cæsaris, Imperii, Domusque Austriacæ vel cuiuscunque alterius contradictione. Adeo ut nullus omnino Imperator aut Familiæ Austriacæ Princeps quicquam iuris aut potestatis in eis præmemoratis partibus cis & ultra Rhenum sitis, ullo unquam tempore prætereundere vel usurpare possit aut debeat. SIT TAMEN REX obligatus in eis omnibus & singulis locis Catholicam conservare Religionem, quemadmodum sub Austriacis Principibus conservata fuit, omnesque, quæ durante hoc bello novitates irrepererunt, remove.

§. 74.

Nil iuris au-
plus Imperi-
um præten-
dat in Alsa-
tia & Sunt-
govia.

§. 75.

Religio Catho-
lica in locis
celestibus ser-
vetur.

QUARTO, CHRISTIANISSIMÆ Maiestati eiusque in Regno Successoribus de consensu Imperatoris, totiusque Imperii, perpetuum ius sit tenendi præsidium in Castro Philipsburg protectionis ergò, ad convenientem tamen numerum restrictum, qui Vicinis iustam suspicionis causam præbere non possit, sumptibus duntaxat Coronæ Gallia sustentandum. Patere etiam debet Regi liber transitus per terras & aquas Imperii ad inducendos milites, commeatum, & cætera omnia, quibus & quoties opus fuerit.

§. 76.

(4.) Ius præsi-
dii in Castro
Philipsburg.

REX TAMEN præter protectionem, præsidium & transitum in dictum Castrum Philipsburg nihil ulterius prætereundere, sed ipsa proprietas, omnimoda iurisdictione, possessio, omniaque emolumenta, fructus, accessiones, iura, Regalia, servitutes, homines, subditi, vasalli, & quidquid omnino antiquitus ibidem & in totius Episcopatus Spirensis, Ecclesiarumque illi incorporatarum districtu Episcopo & Capitulo Spirensi competebar, & competere poterat, eisdem impostero quoque salva, integra & illaesa, excepto tamen iure protectionis, permaneant.

§. 77.

Salvo tamen
Episcopi Spi-
rensis Domi-
nio.

IMPERATOR, IMPERIUM, & Dominus Archidux Oenipontanus Ferdinandus Carolus respectivè exsolvent Ordines, Magistratus, Officiales

§. 78.

Magistratus
& subditi ces-
sarum ditio-

num plane
subiiciuntur
Galliz.

Renunciatio
Imperii &c.
in cessas Gal-
liz ditiones.

ales & subditos singularum supradictarum Ditionum, ac locorum, vinculis & sacramentis, quibus hucusque sibi, Domuique Austriacæ obstricti fuerant, eosque ad subiectionem, obedientiam & fidelitatem Regi Regnoque Galliz præstandam remittunt, obligantque. Atque ita Coronam Galliz in plena iustaque eorum superioritate, proprietate, & possessione constituunt, renunciantes omnibus in ea iuribus ac prætensionibus ex nunc in perpetuum, idque pro se, suisque posteris Imperator, dictus Dominus Archidux, eiusque Frater, (quatenus prædicta cessio ad ipsos pertinet) peculiari diplomate tum ipsi confirmabunt, tum efficient, ut à Rege Hispaniarum Catholico eadem quoque renunciatio in authenticâ formâ extradatur. Quod & Imperii totius nomine fiet, quo die subiignabitur præsens Tractatus.

§. 79.
Nulla un-
quam obstant
Imperii lege
alienationem
prohibente.

AD MAIOREM SUPRA DICTARUM cessionum & alienationum validitatem, Imperator & Imperium, vigore præsentis transactionis expressè derogant omnibus & singulis prædecessorum Imperatorum, Sacrique Romani Imperii Decretis, Constitutionibus, Statutis & Consuetudinibus, etiam Iuramento firmatis aut impostero firmandis, nominatimque Capitulationi Cæsareæ, quatenus alienatio omnimoda bonorum & Iurium Imperii prohibetur, simulque in perpetuum excludunt omnes exceptiones & restitutionis vias, quocunque tandem iure titulove fundari possent.

§. 80.
Ratihabitio
Comitiatus
ius alienati-
onis promit-
ta.

CONVENTUM EST INSUPER, ut præter promissam hic inferius à Cæsare & Imperii Statibus ratihabitionem, in proximis quoque Comitibus ex abundanti ratâ sint, supradictarum Ditionum iuriumque abalienationes, ac proinde, si in Cæsarea Capitulatione pactio, vel in Comitibus propositio deinceps fiat de occupatis distractisve Imperii bonis ac iuribus recuperandis, ea non complectatur aut complecti intelligatur res supra expressas, utpote ex communi Ordinum sententia pro publica tranquillitate in alterius Dominium legitime translatas, atque easdem in hunc finem ab Imperii matricula expungi placet.

§. 81.
Quæ muni-
menta in Al-
satia solo a
quanda sint?

STATIM A RESTITUTIONE Benfeldæ æquabuntur solo eiusdem oppidi munitiones, nec non adiacentis fortalitii Rhinau, sicuti quoque Tabernarum Alsatiz, Castri Hohenbar & Neoburgi ad Rhenum, neque in prædictis locis ullus miles præsidarius haberi poterit.

§. 82.
De neutrali-
tate Taberna-
rum &c.

MAGISTRATUS ET INCOLÆ dictæ Civitatis Tabernarum neutralitatem accuratè servent, pateatque illac Regio militi, quoties postulatum fuerit, tutus ac liber transitus. Nullæ ad Rhenum munitiones in citeriori ripa extrui poterunt Basileâ usque Philipsburgum, neque ullo molimine deflecti aut interverti fluminis cursus ab una alterave parte.

§. 83.
De ære alie-
no Camera
Ensisheimiana
solvendo.

QUOD AD ÆS ALIENUM attinet, quo Camera Ensisheimiana gravata est, Dominus Archi-Dux Ferdinandus Carolus recipiet in se cum ea parte Provinciæ, quam Rex Christianissimus ipsi restituere debet, tertiam omnium debitorum partem sine distinctione, sive chirographaria, sive hypothecaria sint, dummodo utraque sint in forma authentica, & vel specialem hypothecam habeant, sive in Provincias cedendas, sive in restituendas, vel, si nullam habeant, in libellis rationariis receptorum ad Cameram Ensisheimianam respondentium usque ad finem Anni millesimi sexcentissimi trigesimali secundi agnita, atque inter debita & credita illius recensita fuerint, & pensionum annuarum solutio dictæ Cameræ incubuerit, eamque dissolvet, Regem pro tali quota indemnem penitus præstando.

QUE

QUÆ VERO DEBITA Collegiis Ordinum ex singulari per Austria-
cos Principes, cum ipsis in Diæti Provincialibus inita conventionione at-
tributa, aut ab ipsis Ordinibus communi nomine contracta sunt, iisque sol-
venda incumbunt, debet inter eos, qui in Ditionem Regis veniunt, ac-
que illos, qui sub Dominio Domus Austriacæ remanent, iniri conveniens
distributio, ut unaquæque pars sciat, quantum sibi æris alieni dissolven-
dum restet.

REX CHRISTIANISSIMUS restituet Domui Austriacæ, & in spe-
cie supradictæ Domino Archi-Duci Ferdinando Carolo primogenito quon-
dam Archi-Ducis Leopoldi Filio, quatuor Civitates Sylvestres, Rheinfel-
den, Seckingen, Lauffenberg Walshutum, cum omnibus Territoriis
& Balivatibus, Villis, Pagis, Molendinis, Sylvis, Forestis, Vasallis, Sub-
ditis, omnibusque appertinentiis cis & ultra Rhenum. Itemque Comita-
tum Hawenstein, Sylvam nigram, totamque Superiorem & Inferiorem
Brigoviam, & Civitates in ea sitas antiquo iure ad Domum Austriacam
spectantes, scilicet Newburg, Freyburg, Endingen, Kentzingen, Wald-
kirch, Villingen, Breilningen, cum omnibus Territoriis. Item cum o-
mnibus Monasteriis, Abbatibus, Prælatoribus, Præposituris, Ordinibusque E-
questris Commendatariis, cum omnibus Balivatibus, Baronatibus,
Castris, Fortalitiis, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, Vasallis, homini-
bus, subditis, fluminibus, rivis, forestis, sylvis, omnibusque Regaliis, iu-
ribus, iurisdictionibus, Feudis & patronatibus, cæterisque omnibus &
singulis ad sublime Territorii ius patrimoniumque Domus Austriacæ in
toto isto tractu antiquitus spectantibus. Totam item Ornaviam, cum
Civitatibus Imperialibus Offenbourg, Gengenbach & Cella ahm Hamer-
spach, quatenus scilicet Præfecturæ Ornaviensi obnoxia sunt, aded, ut
nullus omnino Rex Franciæ quicquam iuris aut potestatis in his præme-
moratis partibus, cis & ultra Rhenum sitis, ullo unquam tempore præ-
tendere, aut usurpare possit aut debeat, ita tamen, ut Austriacis Princi-
pibus prædictâ restitutione nihil novi iuris acquiratur. Libera sint in uni-
versum inter utriusque Rheni ripæ & Provinciarum utrinque adiacenti-
um incolas, commercia & commercatus: Imprimis verò libera sit Rheni
navigatio, ac neutri parti permillum est, naves transeuntes descendentes
aut ascendentes impedire, detinere, arrestare aut molestare, quocunque
prætextu, solâ inspectione, quæ ad persequendas, aut visitandas mer-
ces fieri consuevit, exceptâ, nec etiam liceat nova & insolita vectigalia,
pedagia, passagia, datia, aut alias eiusmodi exactiones ad Rhenum im-
ponere, sed utraque pars contenta maneat vectigalibus & datis ordina-
riis ante hoc bellum sub Austriacorum gubernatione ibidem præstare so-
litis.

OMNES VASALLI, Landfassi, Subditi, Cives, Incola, quicum-
que cis & ultra Rhenum Domui Austriacæ, sicut etiam illi, qui imme-
diatè Imperio subiecti erant, vel alios Imperii Ordines ut Superiores
recognoscunt, non obstante quacunque confiscatione, translatione, do-
natione per quoscunque belli Duces aut Præfectos militiæ Suedicæ aut
Confederatorum post occupatam Provinciam facta, perque Regem Chri-
stianissimum ratificata, aut proprio motu decerta, statim post publicatam
Pacem bonis suis immobilibus & stabilibus, sive corporalia sive incorpo-
ralia sint, villis, castris, oppidis, fundis, possessionibus restitui debent,
citra ullam exceptionem meliorationum, expensarum, sumptuum com-
pensationem, quas moderni possessores quomodolibet obicere possent, &
citra restitutionem mobilium ac se moventium, & fructuum perceptorum.
Quod verò ad confiscationes rerum, pondere, numero, & mensurâ con-
fiscationem exactiones, concussiones, atque extorsiones intuitu belli fa-

§. 84.
De Ordinibus
Provinciali-
um debitis.

§. 85.
Restituet Rex
Galliæ:
(1.) Civitates
& Sylvestres.

(2.) Comita-
tum Hau-
stein, Sylvam
nigram, om-
nibusque
Brigoviam.

(3.) Totam
Ornaviam.

Libertas com-
mercii & na-
vigatiæ Rhe-
ni restituta.

§. 86.
Vasallis &
subditis con-
fiscata bona
restituuntur.

Non æque
mobilia, nec
fructus percep-
ti.

Etas atinet, earum repetitio ad amputandas lites utrinque penitus cassata & sublata esto.

§. 87.
Relinquantur
Ordines in Al-
satia, in pos-
sessione immo-
diata.

TENEATUR REX CHRISTIANISSIMUS non solum Episcopos Argentinensem & Basiliensem, cum Civitate Argentinesi, sed etiam reliquos per utramque Alsatiam Romano Imperio immediate subiectos Ordines, Abbates Murbacensem & Luderensem, Abbatissam Antlayensem, Monasterium in Valle S. Gregorii Benedictini Ordinis, Palatinos de Lutzstein, Comites & Barones de Hanaw, Fleckenstein, Oberstein, totiusque Inferioris Alsatiae Nobilitatem, Item praedictas decem Civitates Imperiales, quae Praefecturam Hagenoensem agnoscunt, in ea libertate & possessione Immediatae erga Imperium Romanum, qua haecenus gavisae sunt, relinquere: Ita ut nullam ulterius in eo Regiam superioritatem praetendere possit, sed iis iuribus contentus maneat, quaecumque ad Domum Austriacam spectabant, & per hunc Pacificationis Tractatum Coronae Galliae ceduntur. Ita tamen, ut praesenti hae declaratione nihil detractum intelligatur de eo omni supremi Domini iure, quod supra concessum est.

§. 88.
Rex Galliae
solvat 3.
Milliones li-
brarum Tu-
ronensium.

ITEM, REX CHRISTIANISSIMUS pro recompensatione partium ipsi cessarum, dicto Domino Archiduci Ferdinando Carolo solvi curabit tres Milliones Librarum Turonensium annis proximè sequentibus, scilicet, millesimo sexcentesimo quadragesimo nono, quinquagesimo, & quinquagesimo primo in Festo S. Ioannis Baptistae, quolibet anno tertiam partem in moneta bona & proba Basileae, ad manum Domini Archiducis eiusve Depuratorum.

§. 89.
Et recipiat in
se 2. tertias
debitorum Ca-
merae Ensis-
heimianae.

PRÆTER DICTAM PECUNIAE QUANTITATEM Rex Christianissimus tenebitur in se recipere duas tertias debitorum Camerae Ensisheimianae, sine distinctione, sive chirographaria, sive hypothecaria sint, dummodo utraque sint in forma authentica, & vel specialem hypothecam habeant, sive in Provincias cedendas, sive in restituendas, vel si nullam habeant, in libellis rationariis receptorum ad Cameraam Ensisheimianam respondentium usque ad finem Anni millesimi sexcentissimi trigesimali secundi agnita, atque inter credita & debita illius recensita fuerint, & pensationum annuarum solutio dictae Camerae incubuerit, easque dissolveret, Archiducem pro tali quota prorsus indemnem praestando, utque id aequius fiat, delegabuntur ab utraque parte Commissarii statim à subscripto Tractatu Pacis, qui ante primae pensionis solutionem convenient, quanam nomina utrique parti expungenda sint.

§. 90.
Restituat
quoque docu-
menta literaria.

CURABIT REX CHRISTIANISSIMUS praefato Domino Archiduci bona fide absque ulla mora & retardatione restitui omnia & singula literaria Documenta, cuiuscumque illa generis sint, quae terras eidem restituendas concernunt, quatenus quidem in Cancellaria Regiminis & Camerae Ensisheimianae, aut Brisacii, vel etiam in custodia Officialium, Oppidorum & Arcium occupatarum reperiuntur.

§. 91.
De Documen-
tis communi-
bus.

QUOD SI TALIA Documenta sint publica, quae cessas etiam terras pro indiviso concernunt, de his Archiduci exempla authentica quotiescunque requisierit, edentur.

§. 92.
Tractatus
Cherasensis
confirmatio.

ITEM, NE CONTROVERSIAE inter Dominos Sabaudiae & Mantuae Duces, ratione Montisferrati, authoribus inclytæ recordationis Ferdinando II. Imperatore & Ludovico XIII. Galliarum Rege, Suarum Majestatum Parentibus, definitae & terminatae, in Christianae Reipublicae perni-

niciem aliquando recrudescant, conventum est, quod Tractatus Cherafci sexto Aprilis Anno Domini millesimo sexcentesimo trigesimo primo cum subsecuta super eodem Ducatu Montisferrati executione, firmus stabilisque in omnibus suis articulis in perpetuum manebit, excepto tamen Pinarolo ac pertinentiis inter Suam Maiestatem Christianissimam ac Dominum Ducem Sabaudiaë definitis & Christianissimo Regi Regnoque Galliaë acquisitis per peculiare tractatus, qui eadem stabilitate & firmitate consistent in iis omnibus, quæ translationem aut cessionem Pinaroli & pertinentium concernunt: Siquid tamen in dictis peculiaribus tractatibus contineatur, quod Pacem Imperii turbare, vel novos in Italia motus post præsens bellum, quod nunc in illa Provincia geritur, compositionem, excitare possit, id nullum & irritum sit, dictâ nihilominus cessione in suo robore permanente cum aliis conditionibus, quæ tam in favorem Ducis Sabaudiaë quam Regis Christianissimi conventæ sunt. IDEOQUE ET IMPERATORIA & Christianissima Maiestas vicissim promittunt, se cæteris omnibus tam ad prædictum Tractatum Cherafscensem, quam executionem spectantibus, & in specie Albam, Trinum eorumque territoria & reliqua loca, nunquam directè vel indirectè, specie iuris aut viâ facti contraventuras, neque ullo auxilio vel favore contravenientem adiuturas, quinimò communi autoritate datum iri operam, ut ne à quocumque quovis prætextu violeatur, cum maximè se obligatum esse declaraverit Rex Christianissimus dicti tractatus executionem omnibus modis promoveri, atque etiam armis tueri, eo præsertim fine, ut dictus Dominus Sabaudiaë Dux, non obstantibus superioribus clausulis, in pacifica Trini & Albæ reliquorumque locorum ipsi per dictum tractatum & investituram subsecutam in Ducatu Montisferrati concessorum & assignatorum possessione semper relinquatur & manuteneatur.

UT AUTEM OMNIUM diffidorum & controversiarum semina inter eosdem Duces penitus extirpentur, quadringenta & nonaginta quatuor aureorum millia, quæ incluzæ memoriæ Christianissimus Rex Ludovicus XIII. in exonus Domini Ducis Sabaudiaë, se Domino Duci Mantuaë soluturum spondit, Christianissima Maiestas præsentî paratâque pecuniâ dicto Domino Duci Mantuaë numerari faciet, & propterea Dominum Ducem Sabaudiaë eiusque Hæredes & Successores ab ea obligatione omninò relevabit, præstabitque indemnem ab omni petitione, quæ ratione vel occasione dictæ summæ, à dicto Domino Duce Mantuaë, vel eius Successoribus fieri posset, adeò ut impofterum eius nomine, colore, ratione aut prætextu Dominus Dux Sabaudiaë, hæredes, aut Successores nullam omninò iuris vel facti molestiam aut vexationem à Domino Duce Mantuaë, hæredibus aut successoribus eius patiantur. Qui ab hoc die & à modo in antea cum autoritate & consensu Cæsaræ & Christianissimæ Maiestatis, solenni huius publicæ Pacis Instrumenti vigore, nullam penitus in tota hac causa actionem contra Dominum Ducem Sabaudiaë eiusque hæredes & successores exercere poterunt.

CÆSAREA MAIESTAS decenter requisita concedet Domino Duci Sabaudiaë unâ cum investitura antiquorum Feudorum & statuum, qualem incluzæ memoriæ Ferdinandus II. Duci Sabaudiaë Victori Amedeo concesserat, investituram quoque locorum, ditionum, statuum, omniumque iurium Montisferrati, cum appertinentiis, quæ illi vigore prædicti Tractatus Cherafscensis, nec non executionis inde subsecutæ decreta & remissa fuerunt, sicuti quoque Feudorum novelli Monfortis, Sinii, Moncherii & Castellati cum appertinentiis, iuxta tenorem Instrumenti acquisitionis ab eodem Duce Victore Amedeo factæ sub decimo tertio Octobris Anni Millesimi sexcentesimi trigessimi quarti, & congruenter concessi-

Excepto Pinarolo.

Ab omni auxilio vel favore contravenientem adiuturas, quinimò communi autoritate datum iri operam, ut ne à quocumque quovis prætextu violeatur, cum maximè se obligatum esse declaraverit Rex Christianissimus dicti tractatus executionem omnibus modis promoveri, atque etiam armis tueri, eo præsertim fine, ut dictus Dominus Sabaudiaë Dux, non obstantibus superioribus clausulis, in pacifica Trini & Albæ reliquorumque locorum ipsi per dictum tractatum & investituram subsecutam in Ducatu Montisferrati concessorum & assignatorum possessione semper relinquatur & manuteneatur.

§. 93.

A neutra parte eidem contraveniatur.

Ab omni auxilio vel favore contravenientem adiuturas, quinimò communi autoritate datum iri operam, ut ne à quocumque quovis prætextu violeatur, cum maximè se obligatum esse declaraverit Rex Christianissimus dicti tractatus executionem omnibus modis promoveri, atque etiam armis tueri, eo præsertim fine, ut dictus Dominus Sabaudiaë Dux, non obstantibus superioribus clausulis, in pacifica Trini & Albæ reliquorumque locorum ipsi per dictum tractatum & investituram subsecutam in Ducatu Montisferrati concessorum & assignatorum possessione semper relinquatur & manuteneatur.

Sabaudiaë Duci maneat Montisferrati possessio.

§. 94.

Rex Galliaë solvat Duci Mantuaë 494000. aureos.

§. 95.

De investitura Montisferrati Duci Sabaudiaë impertienda.

tionibus seu permissionibus, nec non approbationibus Cæsareæ Maiestatis, cum confirmatione quoque omnium & quorumcunque privilegiorum, quæ Sabaudia Ducibus hætenus indulta fuerunt, quotiescunque à Domino Duce Sabaudia requirentur & postulabuntur.

§ 96.
Duci Sabaudia
salva sit
superioritas in
Feuda Roche-
verani, Olmi
Cæsola.

ITEM CONVENTUM EST, quod Dux Sabaudia, hæredes & Successores eius nullatenus à Cæsarea Maiestate turbentur aut inquietentur in Superioritate, seu iure superioritatis, quod habent in Feudis Rocheverani, Olmi & Cæsola cum appertinentiis, quæ à Romano Imperio nullâ ratione dependent, & revocatis, annullatisque donationibus & investituris in dictorum feudorum possessione seu quasi Dominus Dux manuteneatur, & quatenus opus sit, redintegretur, parique ratione eisdem Vassallus Comes Veruvæ, quoad eadem Feuda Olmi & Cæsola & quartæ partis Rocheverani suæ possessioni seu quasi restituatur, & in eadem plenissimè cum fructibus omnibus redintegretur.

§. 97.
De Restitu-
tione Rocha.

ITEM CONVENTUM EST, quod Cæsarea Maiestas restitui faciat Comitibus Clementi & Iohanni filiis, nec non & nepotibus ex filio Octaviano Comitibus Caroli Cacherani integrum Feudum Rochæ, Arazii cum appertinentiis & dependentibus, quibuscunque non obstantibus.

Reggiolam &
Luzzara sub
Mantuano
Ducatu com-
prehendantur.

Similiter declarabit Imperator in investitura Ducatus Mantuæ comprehendendi Castra Reggioli & Luzzaræ cum suis territoriis & dependentiis, quorum possessionem Dux Guastalla Duci Mantuæ restituere teneatur, reservatis tamen eidem iuribus pro sex millibus scutorum annuorum, quæ præterdit; de quibus agere, & iudicio experiri coram sua Cæsarea Maiestate valeat adversus Ducem Mantuæ.

§. 98.
De Publicatio-
ne Pacis hosti-
litarumque
cessatione.

SIMULATQUE VERÒ Instrumentum Pacis à Dominis Plenipotentariis & Legatis subscriptum & signatum fuerit, cesset omnis hostilitas, & quæ supra conventa sunt, utrinque è vestigio executioni mandentur, utque id melius & citius adimpleatur, sequenti post subscriptionem die Publicatio Pacis fiat more solemnni & solito per compita Civitatum Monasteriensis & Osnabrugensis, post acceptum tamen nuncium, quod subscriptio Tractatus facta fuerit in utroque loco, statimque post Publicationem factam diversi mittantur Cursores ad Duces Exercituum, qui citatis equis simul iter conficiant, dictis Ducibus significant, conclusam esse Pacem, curentque, ut conventa inter ipsos Duces die Pax & cessatio hostilitatum in singulis Exercitibus denuò publicetur, omnibusque & singulis belli Ministris & Civitatum, aut Fortalitiorum Gubernatoribus imperetur, ut ab omni hostilitatum genere imposterum abstineant, ita, ut siquid post dictam Publicationem attentatum, aut viâ facti mutatum fuerit, id quamprimum reparari & in pristinum statum restitui debeat.

§. 99.
De restitu-
tione locorum
& exauctora-
tione mili-
tium.

CONVENIANT INTER SE utriusque partis Plenipotentarii intra tempus conclusæ & ratificandæ Pacis de modo, tempore, & securitate restitutionis locorum & exauctorationis militiae, ita ut utraque pars secura esse possit, omnia, quæ conventa fuerint, sincerè adimpletum iri.

§. 100.
De Executio-
ne Pacis & E-
dictis Impera-
toris in eam
rem.

INPRIMIS QUIDEM Imperator per universum Imperium Edicta promulget & seriò mandet eis, qui hisce pactis & hæc Pacificatione ad aliquid restituendum vel præstandum obligantur, ut sine tergiversatione & noxa intra tempus conclusæ & ratificandæ Pacis præsent & exequantur transacta, iniungendo tam Directoribus, Ausschreibenden Fürsten, quam
Præ-

Præfectis Militiæ Circularis, Crayß-Obristen, ut ad requisitionem restituendorum iuxta ordinem executionis & hæc pacta, restitutionem cuiusque promoveant & perficiant. Inferatur etiam Edictis clausula, ut quia Circuli Directores, die Ausschreibende Fürsten, aut Præfecti Militiæ Circularis, Crayß-Obristen, in causa vel restitutione propria minus idonei executioni esse censentur, hoc in casu, itemque si Directores vel Præfectum Militiæ Circularis repudiare commissionem contingat, vicini Circuli Directores aut Præfecti Militiæ Circularis eodem executionis munere etiam in alios Circulos ad restituendorum requisitionem fungi debeant.

§. 101.
 Quo si etiam restituendorum aliquis Cæsareos Commissarios ad alicuius restitutionis, præstationis vel executionis actum necessarios censuerit, quod ipsorum optioni relinquitur, etiam illi sine mora dentur. Quo casu ut rerum transactarum effectus tantò minus impediatur, tam restituentibus, quam restituendis liceat, statim conclusâ & subscriptâ Pacificatione, binos aut trinos utrinque nominare Commissarios, è quibus Cæsarea Maiestas unum à restituendo, alterum à restituente nominatum, pares tamen numero ex utraque Religione eligat, quibus iniungatur, ut omnia, quæ vigore huius Transactionis oportet, absque mora exequantur. Sin autem Restituentes Commissarios nominare neglexerint, Cæsarea Maiestas ex iis, quos restituendus nominaverit, unum deliget, aliumque pro suo arbitrio, observatâ tamen utrobique diversæ Religioni additorum paritate, adiunget, quibus Commissionem executionis demandabit, non obstantibus exceptionibus in contrarium factis. Ipsi deinde restituendi mox à conclusione Pacis de transactorum tenore notum faciant interessatis aliquid restitutoris.

§. 102.
 OMNES DENIQUE & singuli sive Status, sive Communitates, sive privati, sive Clerici, sive Seculares, qui vigore huius transactionis eiusdemque regularum generalium, vel specialis expressæque alicuius dispositionis ad restituendum, cedendum, dandum, faciendum, aut aliud quid præstandum obstricti sunt, teneantur statim, post promulgata Cæsarea Edicta, & factam restituendi notificationem, sine omni tergiversatione vel oppositione clausulæ salvatoræ, sive generalis, sive specialis alicuius supra in Amnestiâ positæ, aut quacunque alia exceptione, itemque sine noxa aliqua, omnia, ad quæ obligantur, restituere, cedere, dare, facere & præstare.

§. 103.
 NEC DIRECTORUM & Præfectorum Circularis militiæ, aut Commissariorum executioni quisquam, sive Status, sive miles, præsertim præsidarius, sive quilibet alius sese opponat, sed potius Executoribus assistant, liberumque sit dictis Executoribus contra eos, qui executionem quovis modo impedire conantur, suis vel etiam restituendorum viribus uti.

§. 104.
 DEINDE OMNES & singuli utriusque partis Captivi sine discrimine Sagi vel Togæ, eo modo, quo inter Exercituum Duces cum Cæsareæ Maiestatis approbatione conventum est, vel adhuc convenietur, liberi dimittantur.

§. 105.
 RESTITUTIONE EX CAPITE AMNESTIÆ & Gravaminum factâ, liberatis captivis & ratihabitionibus commutatis, omnia utriusque partis militaria præsidia, sive Imperatoris eiusque Sociorum & Fœderatorum, sive Regis Christianissimi & Landgraviæ Hassiæ, eorumque Fœderatorum & Adherentium, aliove quocunque nomine imposita fuerint,

ex Civitatibus Imperii ac omnibus aliis locis restituendis, sine exceptionibus, mora, damno & noxa pari passu educantur.

§. 106.
Ut loca bello
capta legitimi-
s dominis
restituatur.

LOCA IPSA, Civitates, Urbes, Oppida, Arces, Castella, Fortallia, tam quæ per Regnum Bohemæ aliasque terras Imperatoris, Domusque Austriacæ hæreditarias, quam cæteros Imperii Circulos à partibus belligerantium supradictis occupata & retenta, vel per Armistitii unius vel alterius partis, vel quemcunque alium modum concessa sunt, prioribus & legitimis suis Possessoribus & Dominis, sive mediati sive immediati Imperii Status sint, tam Ecclesiasticis, quam Secularibus, comprehensâ liberâ Imperii Nobilitate, absque mora restituantur, liberæque eorum dispositioni, sive de iure & consuetudine, sive vigore præsentis transactionis competenti permittantur, non obstantibus ullis donationibus, infeudationibus, concessionibus, (nisi ulterò & spontaneâ Status alicuius voluntate alicui factæ sint vel fuerint) obligationibus pro redimendis captivis, aut avertendis devastationibus incendiisque datis, aut aliis quibuscunque titulis, in priorum legitimorum Dominorum possessorumve præiudicium acquisitis, cessantibus etiam pactis & federibus, aut quibuscunque aliis exceptionibus prædictæ restitutioni adversantibus, quæ omnia pro nullis haberi debent. Salvis tamen iis, quæ & quatenus in præcedentibus articulis circa satisfactionem S. Maiestatis Christianissimæ, ut & quibusdam Imperii Electoribus & Principibus factis concessionibus & æquivalentibus compensationibus aliter excepta & disposita sunt, nec mentio Regis Catholici, & nominatio Ducis Lotharingiæ in Instrumento Cæsareo-Suecico facta, minus prædicatum Landgravii Alsatia Imperatori attributum, Christianissimo Regi ullum præiudicium afferant, nec ea, que circa satisfactionem militiæ Suedicæ conventa sunt, ullum respectu Sux Maiestatis sortiantur effectum.

§. 107.
Reciprocè fiat
ista restituti-
o.

ATQUE HÆC RESTITUTIO locorum occupatorum tam à Cæsareâ Maiestate, quam à Rege Christianissimo, & utriusque Sociis, Federatis & Adhærentibus fiat reciprocè & bonâ fide.

§. 108.
De Archivorum,
mobili-
um, tormen-
torum bellico-
rum restituti-
one.

RESTITUANTUR ETIAM Archiva & Documenta Literaria, aliaque mobilia, ut & Tormenta bellica, quæ in dictis locis tempore occupationis reperta sunt, & adhuc ibi salvareperiuntur. Quæ vero post occupationem aliunde eò inventa sunt, sive in præliis capta, sive ad usum & custodiam eò per occupantes illata fuerunt, unâ cum annexis, ut & bellico apparatu, iisdem quoque secum exportare & avehere liceat.

De deceden-
tium militum
sublevatione
in itinere.

Teneantur subditi cuiusque loci decedentibus præsidiiis & militibus Currus, Equos & Naves, cum necessario victu, pro omnibus necessariis avehendis ad loca in Imperio destinata absque pretio subministrare, quos Currus, Equos & Naves restituere debent Præfecti præsidiorum militumque hoc modo discedentium, sine dolo & fraude. Liberent etiam Statuum subditi se invicem ab hoc onere vesturæ de uno Territorio in aliud, donec ad loca in Imperio destinata pervenerint, nec præsidiorum, aut aliis militiæ Præfectis aut Officialibus liceat subditos eorumque Currus, Equos, Naves & similia eorum usibus commodata, omnia vel singula extra Dominorum suorum multo minus Imperii fines, secum trahere, eoque nomine obsidibus cavere teneantur.

§. 109.
Reddita loca
a præsidiiis libe-
ra mancant.

REDDITA VERÒ sive maritima sive limitanea, sive mediterranea fuerint dicta loca ab ulterioribus omnibus durantibus hisce bellorum motibus introductis præsidiiis perpetuò posthac libera sunt, & Dominorum

rum suorum (salvo de cætero cuiusque iure) liberæ dispositioni relinquuntur.

Nulli autem Civitati vel nunc vel in futurum ullo præiudicio damove cedat, quod ab alterutra parte belligerantium occupata & infesta fuerat, sed omnes & singulæ cum omnibus & singulis Civibus & Incolis, tam universalis Amnestiæ, quam cæteris huius Pacificationis beneficiis gaudeant, iisque de cætero omnia sua Iura & Privilegia in sacris & profanis, quæ ante hos motus habuerunt, facta testaque maneant, salvis tamen iuribus superioritatis, cum inde dependentibus pro singulis quarumcunque Dominis.

DENIQUE OMNIUM belligerantium in Imperio partium Copiæ & Exercitus dimittantur & exauctorentur, eo tantum numero in suos cuiusque proprios status traducto, quem quæque pars pro sua securitate iudicaverit necessarium.

§. 110.
*De militum
missionibus.*

PACEM HOC MODO CONCLUSAM promittunt Cæsarei & Regii, Ordinumque Imperii Legati & Plenipotentiarii, respectivè ab Imperatore & Christianissimo Rege Sacrique Imperii Romani Electoribus, Principibus & Statibus, ad formam hic mutuo placitam ratihabitum iri, seseque infallibiliter præstituros, ut solemnia Ratihabitionum Instrumenta intra spacium octo septimanarum à die subscriptionis computandarum MONASTERII præsententur, & reciprocè ritèque commutentur.

§. 111.
*Mutua conclusæ Pacis
Ratihabitiis
promissa.*

Pro maiori etiam horum omnium & singulorum pactorum firmitudine & securitate sit hæc Transactio perpetua Lex & Pragmatica Imperii Sanctio, imposterum æque ac aliæ leges & Constitutiones fundamentales Imperii, nominatim proximo Imperii Recessui, ipsique Capitulationi Cæsareæ inferenda, obligans non minus absentes, quam præsentès, Ecclesiasticos æque ac Politicos, sive Status Imperii sint, sive non, eaque tam Cæsareis Procerumque Consiliariis & Officialibus, quam Tribunalium omnium Indicibus & Assessoribus tanquam Regula, quam perpetuo sequantur, præscripta.

§. 112.
*Instrumentum
Pacis esto Lex
Imperii &
norma iudicandi
perpetua.*

CONTRA HANC TRANSACTIONEM ullumve eius Articulum aut clausulam nulla Iura Canonica vel Civilia, communia vel specialia Conciliorum Decreta, Privilegia, Indulta, Edicta, Commissiones, Inhibitiones, Mandata, Decreta, Rescripta, Litispendentiæ, quocunque tempore lata Sententiæ, res iudicatae, Capitulationes Cæsareæ, & aliæ Religiosorum Ordinum Regulæ aut Exemptiones, sive præteriti, sive futuri temporis Protestationes, Contradictiones, Appellationes, Investituræ, Transactiones, Iuramenta, Renunciationes, Pacta seu dediticia seu alia, multò minus Edictum Anni millesimi sexcentissimi vigesimionni, vel Transactio Pragensis cum suis appendicibus, aut Concordata cum Pontificibus, aut interimistica Anni millesimi quingentesimi quadragesimi octavi, ullave alia Statuta, sive Politica sive Ecclesiastica Decreta, Dispensationes, Absolutiones, vel ullæ aliæ quocunque nomine aut prætextu excogitari poterint, exceptiones unquam allegentur, audiantur aut admittantur, nec uspiam contra hanc Transactionem in petitorio aut possessorio, seu alij Processus vel commissiones unquam decernantur.

§. 113.
*Nil quidquam
allegetur unquam
contra
hanc Pacem.*

QUI VERO HUIC TRANSACTIONI vel Paci publicæ, consilio
Y
vel

§. 114.
*Pena contra
vel*

*Pacis trans-
gressores Ra-
cuta.*

vel ope contraverit, vel executioni aut restitutioni repugnaverit, vel etiam legitimo modo supra convento & sine excessu facta restitutione, sine legitima causa cognitione & ordinaria Iuris executione, restitutum de novo gravare tentaverit, sive Clericus sive Laicus fuerit, pœnam fractæ Pacis ipso iure & facto incurrat, contraque eum iuxta Constitutiones Imperii restitutio & præstatio cum pleno effectu decernatur & demandetur.

§. 115.
*De Pacis Ga-
rantia.*

PAX VERÒ CONCLUSA nihilominus in suo robore permaneat, teneanturque omnes & singuli huius Transactionis consortes universas & singulas huius Pacis leges contra quemcumque sine Religionis distinctione tueri & protegere, & si quid eorum à quocunque violari contigerit, læsus lædentem imprimis quidem à via facti dehortetur, causâ ipsâ vel amicabili compositioni, vel iuris disceptationi submissâ.

§. 116.
*Nemo ius su-
um armis pro-
sequatur.*

VERUNTAMEN SI NEUTRO horum modorum intra spatium trium annorum terminetur controversia, teneantur omnes & singuli huius Transactionis consortes, iunctis cum parte læsa consiliis viribusque arma sumere ad repellendam iniuriam à passo moniti, quod nec amicitia, nec iuris via locum invenerit, salvâ tamen de cætero uniuscuiusque iurisdictione, iustitiæque iuxta cuiusque Principis aut Status leges & Constitutiones competenti administratione. Et nulli omnino Statuum Imperii liceat ius suum vi vel armis persequi, sed si quid controversiæ sive iam exortum sit, sive posthac inciderit, unusquisque iure experiatur, secus faciens reus sit fractæ Pacis. Quæ vero iudicis sententiâ definita fuerint, sine discrimine Statuum executioni mandentur, prout Imperii leges de exequendis sententiis constituunt.

§. 117.
*De Circulorum
redintegratione.*

UT ETIAM PAX PUBLICA tanto melius conservari possit redintegrentur Circuli, & statim ac undecunque turbarum vel motuum aliqua initia apparent, observentur ea, quæ in Constitutionibus Imperii de Pacis publicæ executione & conservatione disposita sunt.

§. 118.
*Transitus mi-
lites inno-
xie institu-
antur.*

QUOTIES AUTEM MILITES quâvis occasione, aut quocunque tempore, per aliorum Territoria aut fines aliquis ducere velit, transitus huiusmodi instituat eorum, ad quem transeuntes milites pertinent, sumptu, atque adeo sine maleficio, damno & noxa eorum, quorum per territoria ducuntur, ac denique omnino observentur, quæ de conservatione Pacis Publicæ Imperii Constitutiones decernunt & ordinant.

§. 119.
*Quinam hæc
pax compre-
hendantur.*

SUB HOC PRÆSENTI Pacis Tractatu comprehendantur illi qui ante permutationem ratificationis, vel inter sex menses postea ab una alteraque parte ex communi consensu nominabuntur, interim tamen utriusque placito comprehenditur Respublica Veneta, uti mediatrix huius Tractatus. Ducibus quoque Sabaudia, & Mutina, quod pro Rege Christianissimo in Italia bellum gesserint, & etiam nunc gerant, nullum unquam adferat præiudicium.

§. 120.
*Legatorum
qui Pacem
subscripserunt
nomina.*

IN QUORUM OMNIUM & singulorum fidem maiusque robur, tam Cæsarei, quam Regii Legati, nomine vero omnium Electorum, Principum ac Statuum Imperii ad hunc actum specialiter ab ipso (vigore conclusi die decimâ tertiâ Octobris Anni infra mentionati facti, & ipsâ die subscriptionis sub Sigillo Cancellariæ Moguntinæ, Legato Gallico extraditi) Deputati, nimirum Electoralis Moguntinus, Dominus Nicolaus Georgius de Reigersberg, Eques, Cancellarius. Electoralis Bavaricus, Dominus Ioannes Adolphus Krebs, Consiliarius intimus. Electoralis Branden-
bur-

burgicus, Dominus Ioannes Comes in Sain & Wittgenstein, Dominus in Homburg & Vallendar, Consiliarius intimus. Nomine Domus Austriae, Dominus Georgius Ulricus Comes à Wolckenstein, Consiliarius Cæsareo-Aulicus. Dominus Cornelius Gobelius, Episcopi Bambergensis Consiliarius. D. Sebastianus Wilhelmus Meel, Episcopi Herbipolensis Consiliarius intimus. D. Iohannes Ernestus, Ducis Bavariæ Consiliarius Aulicus. Dominus Wolfgangus Conradus à Tumbshirn, Consiliarius Aulicus Saxonico-Altenburgensis & Coburgensis. Dominus Augustus Carpvovius, Consiliarius Saxonico-Altenburgensis & Coburgensis. Dominus Ioannes Fromhold, Domus Brandenburgicæ, Culmbacensis & Onoltzbacensis, Consiliarius intimus. Dominus Henricus Langenbeck, Iurisconsultus, Domus Brunsvico-Luneburgicæ Lineæ Cellensis Consiliarius intimus. Dominus Iacobus Lampadius, Iurisconsultus, Lineæ Calenbergensis Consiliarius intimus & Pro-Cancellarius. Nomine Comitum Scamni Wetteraviensis, Dominus Matthæus Wefenbecius, Ictus & Consiliarius. Nomine utriusque Scamni Civitatis, Dominus Marcus Otto Argentoratensis, Dominus Ioannes Iacobus Wolff, Ratisbonensis, Dominus David Gloxinius, Lubecensis, & Dominus Iodocus Christophorus Kresl à Kressenstain, Norimbergensis Reipublicæ respectivè Syndici, Senatores, Consiliiarii & Advocati, præfens Pacis Instrumentum manibus sigillisque propriis muniverunt ac firmarunt, dictique Ordinum Deputati Principalium suorum Ratificationes formulâ conventa, termino supra constituto sese extradituros polliciti sunt. Reliquis Statuum Plenipotentiaris liberum relinquendo, velint an nolint nomina sua subsignare, suorumque Principalium ratificationes accersere: sed hoc pacto atque lege, ut subscriptione iam nominatorum Deputatorum reliqui Status omnes & singuli, qui subscriptione & ratificatione supersedent, tam firmiter ad observantiam & manurentiam eorum quæ in hoc Pacificationis instrumento continentur, obligati sint, ac si ab ipsis subscriptio fuerit facta & exhibita ratificatio: nec ulla à Directorio Imperii Romani contra subscriptionem à memoratis Deputatis factam recipiatur aut valeat vel Protestatio vel contradictio. Acta sunt hæc Monasterii Westphalorum Die 24. Mensis Octobris Anno Millesimo Sexcentesimo Quadragesimo Octavo.

*Sequitur Exemplum Plenipotentiae Domini
Imperatoris.*

Nos FERDINANDUS Tertius Divina favente clementia Electus Romanorum Imperator semper Augustus, ac Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiae, Sclavoniæ, &c. Rex, Archi-Dux Austriae, Dux Burgundiæ, Styriæ, Carinthiæ, Carniolæ & Wirtembergæ &c. Comes Tyrolis &c. Universis & singulis quorum interest aut quomodolibet interesse potest, notum testatumque facimus. Postquam ab aliquo tempore, primum inter Dominum Patrem Nostrum Serenissimum ac Potentissimum Principem, Dominum Ferdinandum II. Romanorum Electum Imperatorem semper Augustum, ac Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiae, Sclavoniæ Regem, Archi-Ducem Austriae, Ducem Burgundiæ, Styriæ, Carinthiæ, Carniolæ & Wirtembergæ, &c. Comitem Tyrolis &c. Pientissimæ & Gloriosissimæ memoriæ; Deinde inter Nos sociosque Nostros ab unâ parte, & Serenissimum ac Christianissimum quondam Principem, Dominum Ludovicum Regem Franciæ, &c. Affinem & Fratrem nostrum Charissimum, ac post eius è vitâ decessum, inter modernum Serenissimum ac Christianissimum Principem, Dominum Ludovicum Regem Franciæ &c. Consanguineum & Fratrem nostrum Charissimum, sive eius pro tempore Tutricem & Regni

gni Administratricem, Serenissimam ac Christianissimam Principem, Dominam Annam Reginam Franciæ, &c. Viduam, Consobrinam & Affinem nostram Charissimam, eiusque Confœderatos & adherentes ex alterâ parte, non sine multâ sanguinis Christiani profusione, & multarum Germaniæ Provinciarum desolatione, armis satis vehementer sit decertatum; Nuper verò ad Tractatus super compositione eiusmodi moruum Monasterii Westphalorum instituendos, ex partium utrinque belligerantium conventionem, dies undecima Iulii Anni Millefimi Sexcentissimi quadragesimi tertii indicta fuerit. Hinc Nos ex nostrâ parte nihil eorum, quæ ad promovendum & concludendum tam salutare negotium, Pacem scilicet Universalem, ullo modo pertinere possunt, desiderari volentes, præter Illustrem & Magnificum, nec non Honorabilem, Doctum, Nostros & Sacri Imperii Fideles, Dilectos, Ioannem Ludovicum Comitem a Nassaw, Catzenelenbögen, Vianden & Dietz, Dominum in Beilstein, Equitem Aurei Velleris, & Isacum Volmar Iuris utriusque Doctorem, Nostros respectivè Consiliarium Arcanum & Cameræ Nostræ Superioris Austriæ Præsidentem, iam ante a Nobis constitutos Plenipotentiarios, etiam Illustri & Magnifico Nostro & Sacri Imperii Fideli Dilecto, Maximiliano Comiti a Trautmansdorff & Weinsberg, Baroni in Gleichenberg, Neostadii ad Cocrum, Negau, Burgau & Torzenbach, Domino in Teinitz, Equiti Aurei Velleris, Consiliario Nostro secreto, Camerario & Supremo Aula Præsecto, tanquam Primario Nostro Plenipotentiario, plenam ac sufficientem potestatem tribuerimus, prout hinc animo deliberato tribuimus, ad comparandum dicto loco, congregandumque Nostro nomine per se vel subdelegatos suos cum iis, quos dictus Serenissimus Rex Franciæ Christianissimus, sive dicta Serenissima Regina Vidua, Tutrix ac Regens ad hanc rem legitimis ac sufficientibus mandatis ac Plenipotentia instructos constituerit, aut imposterum constituere poterit, Commissariis sive Plenipotentiaris ad tractandum, agendum & statuendum, de viis, mediis ac conditionibus omnibus, quibus propostus utrinque scopus, Amicitie nimirum & Pacis reintegratio obtineri ac stabiliri possit, nec non ubi de his conventum fuerit, ad eandem Pacem Nostro nomine cum iisdem concludendum & confirmandum. Præterea tribuimus dictis Plenipotentiaris Nostros plenam ac sufficientem facultatem ibidem conferendi, tractandi & concludendi dictam Pacem cum Confœderatis & adherentibus prædicti Christianissimi Regis. Quicquid igitur dictus Comes a Trautmansdorff, Comes a Nassaw, & Doctor Volmar Nostri Commissarii, simul, vel uno eorum impedito, aut absente, duo ex iisdem eum adversæ partis Commissariis vel eorum subdelegatis in hunc finem per se sive per suos subdelegatos tractaverint, egerint ac statuerint, id Nos intra tempus per Nostros Plenipotentiarios conventum, omni meliori modo ratum gratumque habituros vigore harum Imperiali ac inviolabili fide promittimus. In quorum fidem roburque præsentibus manu Nostrâ subscriptas Sigillo Nostro Imperatorio firmari iussimus. Datum in arce Nostrâ Lincii, die quarta Mensis Octobris, Anno Domini Millefimo Sexcentesimo Quadragesimo quinto, Regnorum Nostrorum Romani nono, Hungarici vigesimo, Bohemici vero decimo octavo.

FERDINANDUS.

V. Ferdinandus Comes Curtius.
Super plicatura membrana.

Ad Mandatum Sac. Cæs. Maiestatis proprium
Ioan. Walderode.

Appensum sigillum in cera rubra &c.

Se.

*Sequuntur Exempla Plenipotentiarum Domini
Regis Galliarum.*

Louis par la grace de Dieu Roy de France & de Navarre, à tous ceux qui ces présentes lettres verront, salut. Entre tous les biens dont Dieu qui en est la source remplit les peuples, celuy de la paix estant le plus grand, les Roys & Princes Chrestiens, sont d'autant plus obligez de la procurer à tous leurs suiets, d'espargner leur sang, & faire cesser tous les maux, qui sont inséparables de la guerre. C'est ce qui avoit porté le feu Roy Louys le luste de glorieuse memorie, Nostre très-honoré Seigneur & Père d'entendre aux ouvertures qui luy furent faites d'une Paix Generale, & bien qu'il soit decédé lorsque son autorité estoit plus nécessaire pour accomplir cette sainte intention, & que sa mort donnast subiect d'appréhender la continuation des troubles de l'Europe, cette crainte a cessé, & l'on a bien espéré du public, lors qu'on a veu la Régence de nostre Royaume déferée à la Reyne Nostre très-honorée Dame & Mere, dont la pieté & les autres vertus vrayment Royales sont cognues d'un chacun, & comme pour aviser aux moiens de parvenir à la dicte Paix Generale & icelle traiter, conclure & arrester, il est nécessaire de commettre de Nostre part quelques personages d'éminente dignité & capacité sur l'expérience, fidelité, & affection desquels Nous nous puissions reposer d'une affaire du si haute importance, qui embrasse les interets de tant de Roys, Princes & Republicques; Sçavoit faisons, que pour les bonnes & grandes qualitez qui se rencontrent es personnes, de nostre très-cher & très-amé Cousin Henry d'Orleans, Duc de Longueville & d'Estouteville, Duc & Pair de France, Prince & Comte Souverain de Neufchastel, Comte de Dunois, & de Tancarville, Connestable héritaire de Normandie, Gouverneur & nostre Lieutenant-General audit pays, Capitaine de cent hommes d'armes de nos ordonnances, Chevallier de Nos Ordres, & l'un de nos Ministres d'Etat; de nostre très-cher & féal le Sr. Claude de Mesme, Comte d'Avaux, Commandeur de nosdites Ordres, Surintendant des Finances de France, ausy Ministre d'Etat; & de Nostre bien amé & féal le Sr. Abel Seruien, Comte de la Roche des Aubiers, Conseiller en tous nos Conseils, qui ont rendu de grands services au feu Roy Nostre très honoré Seigneur & Père, dedans & dehors le Royaume & en qui nous avons une pleine & entière confiance. Pour ces causes & autres bonnes & iustes considérations, à ces Nous mouvans de l'advis de la Reyne Régente Nostre très-honorée Dame & Mere, de Nostre très-Cher & très-amé Oncle le Duc d'Orleans, de Nostre très-Cher & très-amé Cousin le Prince de Condé, & de nostre très-Cher & très-amé Cousin le Cardinal Mazarin, de plusieurs Princes, Ducs, Pairs, & Officiers de nostre Couronne, & autres grands & notables personages de nostre Conseil, Nous avons iceluy nostre dit Cousin le Duc de Longueville en qualité de nostre premier Ambassadeur Extraordinaire & Plenipotentiaire, & les Sieurs Comtes d'Avaux & de Seruien ausy en qualité de Nos Ambassadeurs Extraordinaires & Plenipotentiaires pour la Paix Generale, commis, ordonné & député, commettions, ordonnons, & députons, par ces présentes signées de nostre main & leur avons donné & donnons plein & absolu pouvoir, commission & mandement special de se transporter en Allemagne & conferer en la ville de Munster, avec les Deputez Plenipotentiaires de nos très-cher & très-amés Freres & Oncles, l'Empereur des Romains & le Roy Catholique, munis de pouvoir suffisant, des moiens de terminer & pacifier les differends, qui ont causé la Guerre jusques

XC XXI INSTRUMENTUM PACIS

à présent, en traiter & convenir ensemblement, & sur iceux conclure une bonne & seure Paix, & de plus Nous donnons plein & absolu pouvoir à nos d^s Plenipotentiaires de traiter & conclure la d^{te} Paix au dit lieu avec les Confedérez & adhérens des d^s Empereur & Roy Catholique, passer tels traitez & actes qu'ils aviseront bon estre, bailler tels passeports & saufconduits que besoin sera pour la seureté des allans & venans pour le fait dudit traicté, & generalément faire, negocier, promettre & accorder par Nos d^s Ambassadeurs & Plenipotentiaires ou deux d'entre eux, en l'absence, maladie ou autre empéchement de l'un d'iceux tout ce qu'ils iugeront nécessaire, pour le susd^t effet de la Paix universelle, tout ainsy avec la mesme autorité que Nous mesmes ferions & pourrions faire si Nous y estions présens en personne, quoi qu'il y eust chose qui requist mandement plus special, qu'il n'est contenu en ces présentes. Promettons en foy & parole de Roy, & sous l'obligation & hypothèque de tous nos biens présens & à venir, de tenir ferme & accomplir, ce qui aura par eux esté ainsy stipulé, accordé, & promis, & en faire expedier toutes lettres de ratification dans le temps qu'ils seront obligez de les fournir. Car tel & nostre plaisir. En tesmoing de quoy, Nous avons fait mettre nostre sceel à ces présentes. Donné à Paris le 20 de Septembre l'an de grace 1643. & de nostre Regne le premier. Signé Louys, & sur le reply; Par le Roy la Reyne Regente sa Mere presente de Lomenie. Sceelé du grand sceau en cire iaulne.

Louis par la grace de Dieu Roy de France & de Navarre &c. A tous ceux qui ces présentes lettres verront, Salut. Par Nos Lettres patentes du XX. Septembre 1643. Nous avons donné pouvoir à Nostres tres-cher & tres-amié Cousin Henry d'Orleans Duc de Longueville & d'Estouteville, Prince & Comte Souverain de Neuchastel, Comte de Dunois & de Tancarville, Conestable héreditaire de Normandie, Gouverneur & Nostre Lieutenant-General au dit pays à nostre tres-cher & feal Sr Claude des Mesmes Comte d'Avaux, Commandeur de Nos Ordres, Surintendant de nos Finances, & l'un de nos Ministres d'Etat, et à Nostre bien amé & feal Sr Abel Servien, Comte de la Roche des Aubiers, Conseiller en tous Nos Conseils, de traiter & conclure la Paix Generale à Munster en qualité de Nos Ambassadeurs Extraordinaires & Plenipotentiaires, pour en cas d'absence, maladie ou autre empéchement de l'un d'iceux, estre par les deux autres promis & accordé tout ce qu'ils iugeront nécessaire pour l'effet de ladite Paix. Et d'autant que Nostre dit Cousin le Duc de Longueville estant de retour en France, & ledit Sr. Comte d'Avaux prest à partir de Munster, il pourroit naistre quelque difficulté de la part des autres Plenipotentiaires & des Mediateurs de traicter avec ledit Sr. Comte de Servien sous pretexte qu'il demeurera seul pendant quelque temps à l'Assemblée, s'il ne leur apparroit de Nostre intention, & desirant faire cesser tout suiet de contestation, & avancer la negociation & la conclusion du Traicté tout autant qu'il nous sera possible. A ces causes & autres bonnes & iustes considerations à ce Nous mouvans, de l'aduis de la Reyne Regente nostre tres-honorée Dame & Mere, de Nostre tres-cher & tres-amié Oncle le Duc d'Orleans, de Nostre tres-cher & tres-amié Cousin le Prince de Condé, de Nostre tres-cher & tres-amié Cousin le Cardinal Mazarin, & autres grands & notables personages de Nostre Conseil, Nous avons dit & déclaré, dilons & declaronons par ces présentes signées de Nostre main, que Nous voulons & entendons que ledit Sr. Comte de Servien continue d'agir seul en ladite qualité de Nostre Ambassadeur Extraordinaire & Ple-

Plenipotentiaire, tout ainſy qu'il auroit fait ou peu faire conjointement avec ledit Sr. Comte d'Avaux, tant en vertu dudit pouvoir du XX. Septembre, que des présentes, les quelles ſerviront audit Sr. Comte de Servien pendant le temps qu'il demeurera ſeu audit lieu de Munſter, & auquel en tant que beſoin eſt ou ſeroit, Nous avons de nouveau donné, & donnons pouvoir ſpecial de negocier, promettre, accorder, & ſigner ſeu tous Traitez & Articles, & faire tout ce qu'il iugera neceſſaire pour l'eſſect de ladite Paix univerſelle, tout ainſy & avec la meſme autorité, que Nous meſmes ferions & pourrions faire, ſi Nous y eſtions préſens en perſonne: quoi que les cas requit mandement plus ſpecial, qu'il n'eſt contenu en ces dits présentes. Promettons en foy & parole de Roy, & ſous l'obligation & hypotheque de tous Nos biens préſens & advenir, de tenir ferme & accomplir, ce qui aura eſté par ledit Sr. Comte de Servien ſeu ainſy ſtipulé, accordé & promis. En teſmoing de quoy Nous avons fait mettre Noſtre ſceel a ces dits présentes. Car tel eſt Noſtre plaifir. Donne á Paris le XX. iour de Mars l'an de Grace 1648. & de Noſtre Regne le cinquieſme. Signé, Louys. Et ſur le reply: Par le Roy la Reyne Regente ſa Mere préſente, de Lomenie, & Sceelé du Grand ſeau en cire iaulne &c.

*Sequitur Latina verſio Plenipotentiarum Domini
Regis Galliarum.*

Nos LUDOVICUS Dei Gratiâ Rex Franciæ & Navarræ, quibuscunque præſentes exhibebuntur, ſalutem. Cum ex omnibus beneficiis, quæ a Deo, ſcaturigine omnis boni in mortales promanant, maximum ſit pax, Regum ac Principum Chriſtianorum fuerit, ſuis ſubditis illud conciliare, ſanguini effundendo parcere & omnibus malis, quæ cum bello nexu adamaantio coherent, obicem ponere. Permoit id Ludovicum Regem glorioſæ recordationis, honoratiſſimum noſtrum Dominum & Parentem, ut aurem præberet, ubi mentio Pacis Generalis iniiceretur: Huius ille quidem lucis uſuram reddidit, cum autoritas ipſius ad conſilia tam ſancta pertextenda maxime putaretur neceſſaria. Quamvis verò ea mors videretur formidinem augere continuandorum per Europam motuum, deſiit tamen metus, locumque fecit ſpei de Republica optima, poſtquam clavus noſtri regni traditus eſt Regiæ honoratiſſimæ noſtræ Dominiæ & Parenti, cuius pietas cum choro Regiarum virtutum neminem later. Quoniam verò ad indagandam viam Pacis Generalis, cuiusque conſiciendæ cauſa neceſſe eſt, ut ex noſtra autoritate viri eminentioris dignitatis & indiſtriæ, quorum peritiæ, fidei & benevolentia in negotio tanti momenti, quod res multorum Regum, Principum & Republicarum complectitur, ſtare poſſimus; Notum facimus, Nos ob egregias virtutes, quæ in dilectiſſimo & amantiſſimo noſtro Cognato Henrico Aurelianenſi, Duce Longavillano & Stutavillano, Duce & Pari Franciæ, Principe & Comite ſupremo Neocaſtelli, Comite Dunæ & Tancarvillano, Conſtabili hæreditario Normanniæ, Gubernatore & Legato noſtro iſtius Provinciæ, Centurione Cataphractorum noſtræ militiæ, Equite noſtrorum Ordinum & Conſiliario intimo, & in dilectiſſimo ac fideli Domino Claudio Memio, Comite Avotiorum, Commendatore noſtrorum Ordinum Equeſtrium, Fiſci Francici Procuratore, intimo etiam Conſiliario, atque in valde dilecto atque fideli Domino Abele Servieno, Comite Rupis Aubertianæ, Conſiliarii per omnes curias, concurrunt, qui iam Regi deſuncto, honoratiſſimo Domino noſtro ac Parenti domi & foris eximiam navarunt operam, quibus adeo plenam & integram tribuimus

mus fidem: istas igitur ob causas, aliasque probas iustasque considerationes, quibus sic permovemur ex arbitratu Reginae Reëtriciæ, honoratissimæ nostræ Dominæ ac Parentis, nostri dilectissimi & amantissimi Patruj, Ducis Aurelianensis, nostri dilectissimi & amantissimi Patruelis, Principis Condai, & nostri dilectissimi ac amantissimi Cognati, Cardinalis Mazarini, plurium Principum, Ducum, Parium & Procuratorum Coronæ, aliorumque eximiorum Senatorum Nos dictum nostrum Cognatum Ducem Longævillanum cum auctoritate primarii nostri Legati extraordinarii & Plenipotentiarii, etiam Dominos Comites Auotium & Seruenum, cum auctoritate nostrorum Legatorum extraordinariorum & Plenipotentiariorum ad Pacem Generalem commisisse, ordinasse & deputasse, committere, ordinare & deputare per istas literas manu nostrâ signatas ipsisque dedimus & damus plenam & absolutam potestatem, commissionem atque speciale mandatum in Germaniam abeundi & Monasterii cum Deputatis Plenipotentiaris nostrorum Dilectissimorum & amantissimorum Fratrum ac Patruorum, Imperatoris Romani & Regis Catholici, sufficiente facultate instructis, conferendi de rationibus, quibus dissidia, istorum bellorum causæ, tollantur & in pacem commutentur, de iis negotiandi & unâ transigendi, adeoque pacem bonam ac fidam concludendi. Etiam plenam & absolutam potestatem damus iisdem Plenipotentiaris nostris negotiandi & transigendi eandem Pacem eodem in loco cum federatis & complicitibus eorundem Imperatoris ac Regis Catholici, eos tractatus, atque actus quos expedire iudicabunt, acceptandi, eas dandi literas publicas commeatusque, qui ad securitatem commeantium eiusdem negotii causâ requirentur, faciendi denique in omnibus, negotiandi, promittendi & concordandi per dictos nostros Legatos ac Plenipotentiaris, duosve ex illis, absente, ægrotante aut impedito eorum quovis, qui quod necessarium iudicabunt ad eundem effectum Pacis universalis producendum per omnia ac eadem auctoritate uti Nos ipsi faceremus & facere possemus, si illic præsentem essemus, etiam si casus evenerit, qui mandatum specialius, quàm quod præsentibus literis, continetur, exigeret. Promittimus fide & verbo Regio, additâ obligatione ac hypotheca omnium nostrarum fortunarum, tum præsentium tum futurarum, Nos firmiter servaturos & adimpleturos quicquid ab ipsis isto modo fuerit stipulatum, conventum ac promissum, literasque ratihabitionis, quas intra constitutum tempus producere tenebuntur, confecturos. Nam ea est nostra voluntas. In testimonium istius rei iussimus nostrum Sigillum præsentibus literis apponi. Data Parisiis 20. 10. Septembr. Anno salutis 1643. & regni nostri primo. Signata, LUDOVICUS; & in plica reducta, Nomine Regis, Reginae Reëtriciæ Matris ipsius præsentis, Lominæus; & sigillatæ maiore Sigillo in cera flava.

Nos

sum

Nos LUDOVICUS, Dei gratiâ Rex Franciæ & Navarræ &c. quibuscunque præsentibus literæ exhibebuntur, salutem. Literis nostris publicis XX. Septembris Anno 1643. scriptis potestatem dederamus dilectissimo & amantissimo nostro Cognato, Henrico Aurelianensi, Duci Longævillano & Stutævillano, Principi ac Comiti supremo Neo-Castelli, Comiti Dunæ ac Tancarvillano, Connestabili hæreditario Normanniæ, Gubernatori ac Legato nostro in eadem Provinciâ, dilectissimo nostro ac fidei Domino Claudio Memio, Comiti Avotiorum, Commendatori nostrorum Ordinum Equestrium, Fiscii Francici Procuratori, Consiliarioque intimo, ac valde dilecto nostro atque fidei Domino Abeli Servieno, Comiti Rupis Aubertianæ, Consiliario per omnes Curias, agendi & concludendi pacem generalem Monasterii autoritate Legatorum nostrorum Extraordinariorum ac Plenipotentiariorum, ut per absentiam, morbum aliudve impedimentum cuiusvis eorum, à reliquis duobus promitteretur & transigeretur quicquid ad effectum eiusdem Pacis producendum iudicasset necessarium. Quoniam verò eodem Cognato nostro, Longævillano, in Franciam reduce & eodem Domino Comite Avotiorum ad discedendum Monasterio accincto, difficultatis aliquid ex parte cæterorum Plenipotentiariorum atque Mediatorum cum eodem Domino Comite Servieno agendi, ob prætextum solitudinis aliquantæ in Conventum nasci posset, nisi ipsis constaret de nostro animo, ex desiderio amputandi omnem causam disputationis promovendique negotiationem ac conclusionem Tractatum secundum omnem facultatem nostram, ob eas causas, aliasque bonas & iustas considerationes ad id permoti, ex arbitratu Regiæ Rectricis honoratissimæ nostræ Domine & Matris, dilectissimi nostri & amantissimi Cognati, Cardinalis Mazarini, aliorumque eximiorum nostrorum Senatorum, diximus & declaravimus, dicimus ac declaramus per istas literas manu nostra signatas, Nos velle & profiteri, ut idem Comes Servienus pergat agere solus ex eadem autoritate nostri Legati Extraordinarii Plenipotentiarii, quemadmodum fecisset, aut potuisset facere coniunctim cum eodem Domino Comite Avotiorum, tam ex facultate quam XX. Sept. acceperat, quam istarum literarum, quibus idem Dominus Comes Servienus, quamdiu in eodem loco Monasterii solus commorabitur, utetur, cui etiam quantum opus est aut erit, dedimus de novo, & damus potestatem specialem negotiandi, promittendi, concordandi & subscribendi soli omnes tractatus & articulos, faciendique quicquid necessarium iudicaverit ad effectum eiusdem Pacis universalis producendum, per omnia & eadem autoritate, uti Nos ipsi faceremus ac facere possemus, si illic præsentibus essemus, etiamsi casus eveniret, qui mandatum specialius, quam quod præsentibus literis continetur, exigeret. Promittimus fide & verbo Regio, additâ obligatione

ac hypothecâ omnium nostrarum fortunarum tum præsentium tum futurarum, Nos firmiter servaturos quicquid per eundem Dominum Comitem Servienum isto modo fuerit stipulatum, conventum & promissum. In testimonium istius rei iussimus nostrum sigillum præsentibus literis apponi. Nam ea est nostra voluntas. Datæ Parisiis, XX. Martii Anno salutis 1648. & nostri Regni quinto. Signatæ, LUDOVICUS; & in plica reducta: Nomine Regis, Regina Rectricis Matris ipsius præsentis, Lominæus; & sigillatæ in cera flavâ.

Ioannes Ludovicus
Comes de Nassaw.

Servien.

Isaacus Volmar.

- Nomine Domini Electoris Moguntini,
(L.S.) Nicolaus Georgius Raigersperger, mpria.
Nomine Domini Electoris Bavarix,
(L.S.) Ioannes Adolphus Krebs, mpr.
Nomine Domini Electoris Brandenburgici,
(L.S.) Ioannes Comes in Sain & Wittgenstein &c.
Nomine Domus Austriacæ,
(L.S.) Georgius Udalricus Comes in Wolkenstain & Rodenegg.
Nomine Domini Episcopi Bambergensis,
(L.S.) Cornelius Gobelius.
Nomine Domini Episcopi Herbipolensis, Ducis Franconix &c.
(L.S.) Sebastianus Wilhelmus Meel, mpria.
Nomine Domini Ducis Bavarix &c.
(L.S.) Ioannes Ernestus, ICtus, mpria.
Nomine Domini Ducis Saxonix Lineæ Aldenburgensis,
(L.S.) Wolfgangus Conradus à Thumbshirn, Confiliarius Aldenburgensis & Coburgensis.
Nomine Domini Ducis Saxonix &c. Lineæ Aldenburgensis,
(L.S.) Augustus Carpsov, D. Confiliarius Aldenburgensis & Coburgensis.

No.

- Nomine Domini Marchionis Brandenburgici Culmbacensis,
(L.S.) Matthæus Wefembecius, Confiliarius Elect. Brand. intimus.
- Nomine Domini Marchionis Brandenburgici Onolzbacensis,
(L.S.) Ioannes Fromhold, Confiliarius Electoralis Brandenb. intimus.
- Nomine Domini Ducis Brunsvico-Luneburgensis Cellensis,
(L.S.) Henricus Langensbeck, Confiliarius intimus.
- Nomine Domini Friderici, Ducis Brunsvico-Luneburgici Grun-
penhagensis,
(L.S.) Iacobus Lampadius, Ictus.
- Nomine Domini Ducis Brunsvico-Luneburgici Guelpherbytani,
(L.S.) Chrysoftomus Cöler, D. & Confiliarius.
- Nomine Domini Ducis Brunsvico-Luneburgici Calenbergensis,
(L.S.) Iacobus Lampadius, Ictus, Confiliarius intimus & Pro-Cancellarius.
- Nomine Domini Ducis Megapolitano-Swerinensis, proprio;
Et tutorio nomine
Domini Ducis Megapolitano-Gustroviensis,
(L.S.) Abraham Sayer, D. Confiliarius intimus.
- Nomine Domini Electoris Brandenburgici, tanquam Ducis Po-
meraniæ Stetini &c.
(L.S.) Matthæus Wefembecius, Confiliarius intimus.
- Nomine Domini Electoris Brandenburgici tanquam Ducis Po-
meraniæ Wolgasti,
(L.S.) Ioannes Fromhold, Confiliarius intimus.
- Nomine Domini Ducis Wurtembergici,
(L.S.) Iohann Conrad Varnbüler, à Consiliis Regiminis Secretioribus.
- Nomine Dominæ Landgraviæ Hasso-Cassellanae viduæ,
(L.S.) Adolphus Wilhelmus de Crofieg, Confiliarius intimus.
- Nomine Domini Landgravii Hasso-Darmstad.
(L.S.) Ioannes Iacob Wolff à Todenwartt, Confiliarius.
- Nomine Domini Marchionis Badensis-Durlacensis,
(L.S.) Ioannes Georgius de Merckelbach, Confiliarius.
- Nomine Domini Marchionis Baden-Badensis,
(L.S.) Ioannes Iacobus Datt in Dieffenau.
- Nomine Domini Ducis Saxo-Lawenburgici,
(L.S.) David Gloxin D.
- Nomine Domini Ducis Wurtembergici tanquam Comitum Mom-
pelgartensis,
(L.S.) Iohann Conrad Varnbüler, mpria.
- Nomine Dominorum Comitum & Baronum Scamni Wettera-
vici,
(L.S.) Matthæus Wefembecius, qui supra, mpria.

- Nomine Dominorum Comitum & Baronum Scammii Franconici,
 (L.S.) Iohann Conrad Varnbüler, mpria.
 (L.S.) Nomine Reipublicæ Argentinensis, eiusdem Consil. & Advocatus
 Marcus Otto I. U. D. itemque nomine Civitatis Spirensis,
 Weisenburgensis ad Rhenum & Landaviensis.
 (L.S.) Nomine Reipub. Ratisbonensis, Ioannes Jacob Wolff à Todemwartt,
 Consil. & Syndicus.
 (L.S.) Nomine Reipublicæ Lubecensis, David Gloxin, eiusdem Syndicus.
 Idemque nomine Civitatum Goslar & Nordhausen.
 (L.S.) Nomine Reipublicæ Noribergensis, Iodocus Christophorus Kresl
 à Kressenstein, eiusdem Senator, ut & respectu Civitatum
 Winsheimensis & Schweinfurtenensis.
 (L.S.) Nomine Liberarum Imperii Civitatum Hagenoæ, Colmaria, Se-
 lestadii, Ober-Ehenhemii, Keifersbergæ, Monasterii in Val-
 le S. Gregorii, Roshemii & Turinghemii, Iohann Baltha-
 far Schneider, Syndicus Colmariensis & Oppidi Sanctæ Cru-
 cis Præfectus.
 (L.S.) Nomine Reipublicæ Ulmenfis, Marcus Otto, D. idemque nomine
 Civitatis Giengensis, Aalensis & Bopfingensis.
 (L.S.) Nomine Liberæ Imper. Civitatis Tremoniensis, Georgius Kumpst-
 hoff, Syndicus.
 (L.S.) Nomine Liberarum Imperii Civitatum Eslingensis, Reutlingensis,
 Hallensis Suevorum, Heilbronnensis, Lindaviensis ad La-
 cum Acronicum, Campidunensis, Weisenburgensis in No-
 ricis, & Wimpinensis, Valentinus Heider D.